

دیکتاتوریه تی پرولیتاریا بۆ له ناو بردنی رژییمی کاری کرئ گرته

کۆمۆنیزم

تۆرگانی سه نترالی گروپی کۆمونیستی ئینتەرناسیونالیست

نرخى € 2 - \$ 3

فیبروهری 2009

بۆ پەيوەندى كۆردن:

B.P. 33-Saint-Gilles(Bru) 3- 1060 Bruxelles-Belgique

<http://www.geocities.com/paris/6368>

<http://gci-icg.org>

بابەتەكانى ئەم ژمارەيە:

* تېيىنى دژ بە دىكتاتورىيە تى ئابوورى

* پېشنيارى ئىنتەرناسيونالىست ئورگواي 1984

* ياخى بوون لە بانىالورا 1993

تېئىنى دژ به دىكتاتورىه تى ئابوورى

زۆردارى بهها (قاليو) به پروسيس - سووربون لهسەر پروجرامى شورشگىرى

سهدهيك زياتر تېپهريووه بهسەر ئه و رهنهيهي ئابوورى (1) كه ئهوهي خستهروو دىكتاتورىه تى بهها كه بههايه تى خوئى بهردهوامى پيددات جهوههري كومهلگاي سهرمايه داريه و مهنقهعه تى پيويستيه بهرههم هاتووه كان تهنا ئامرازىكن خزمه تى ئه م دىكتاتورىه ته ئه كهن كه له هه موو جيگايهك ئامادهيه . بههاي بهكارهينهر تهنا پالېشتى بههاي ئالوگورپهر ، بهها له پروسيسدايه

هه موو نه هامة تيه كان ، هه موو دىكتاتورىه ته كان ، هه موو جهنگه كان ، هه موو چهوساندنه وه و ئازاردانى مروئى برىتين له دهريپنى ئه م زۆردارىه جهه نه ميهي بهها كه بوته بابتهيكى راسته قينه ، بوته خواي هه موو كومهلگا

جيهان بهريوه ناچيت به گويره يورپاكان ، به گويره ي سياسه ته كان يان ياساكان ، بهلكو به پيئى ئابوورى ، به پيئى لووشه بو قازانج و پاره . بيروباوه ربه كان ، سياسه ته كان ، مافه كان و تيروريزمى دهولت ته نيا خزمه تچى به ده ستهئنان . و جيگيريوونى ته شه نه سهندنى به رههم هينانه وهي ئه م زۆردارىه ن

به واتايه كى تر ، دهولت ، ديموكراسيه . . . بو نمونه پيكاها ته ي سهرمايه وهك هيزيكي زال (جا له ههچ فورميكدا خوئى ريك نجات) ، تهنا دريؤكردنه وهي دىكتاتورىه ته قول و پان و بهرينه كه ي بههاي بهسەر ژيانى مروؤدا . تيروريزم ، جا شاراوو بيت يان ئاشكرا ، پارله مانى بيت يان بوئاپيرتست ، فاشيستى بيت يان دژه فاشيستى ، ههچ نى به جگه له دهريپنى واقعى بن بهزه يانه ي جيهانايك نه بيت كه ملكه چى ياساي بههاي

هوئى نيشاندانى ئه وهي كه ئه و چهوساندنه وهيه ، دىكتاتورىه ته ، زۆردارىه ، نه هامة تيه . . . له ئارادا نى به به هوئى ههچ كه سيكي تابه ته وه ، به هوئى ههچ " سهروكيكي چهوسينه ره وه " يان حكومه تيكى سهركرده شيت يان ره گه زبه رسته وه (2) ، بهلكو دهريپنيكي حه تى په ره سهندنى بههاي له پروسيسدا ، خاليكي تيورى به كلاكه ره وهي گرنگه بو بزوتنه وهي شورشگىرى . روونكردنه وهي ئه وهي كه هه موو به ربه ره كانايكان و

چەرمەسەرىيە كۆمەلگى بۇرجوازى لە شانە بىچىنەيە كەمى ئەم كۆمەلگە يەدا ، لە كالا (كۆمۇدىتى) دا ، لە ناكۆكى نيوان بەھاي بەكارھىنەر و بەھاي ئالوگۇرپەردا كۆبۆتەو ، تەنھا ھەر تەكلىك نەبوو بە پىرۇسىيى پەرسەندى ھاوبەشى شۆرشگىرى ئىنتەرناسيونالىستى بەدرپۇزى چەندىن سال ، بەلكو دانى رەگەزە . پىرۇشەنە كانىش بوو بە ئاراستەى شۆرشگىرى و ناوەرۆكى پىرۇگرامى

بەدلىيايەو ، ھەموو ئەم بەرجەستە بوونە پىرۇگراميانە ، ئەم تىئورە كە پەردەى لەسەر سەرمایەدارى لادا ، بەرھەمى كۆمەلەى كرىكارانى نيونەتەوھى بوو لە كاتى بەرجەستە بوونە كەيدا ، بەو پى يە ، ھەر وەك ماركس و ئىنجلس چەندىن جار رايانگە ياند ، ئىشى حىزب بوو . . . ئەم پتە بوونە پىكخراوھى و پىرۇگرامىيەى بزوتتەوھى شۆرشگىرى دواتر خوى داکوتا لە مانفىستى حىزبى كۆمۇنىستدا ، لە پەرسەندى بلاوگراوھى شۆرشگىرىدا ، لە چالاكىە راستەوخۇ پىرۇلىتەرىيە كندا ، ھەولدانە سەنتراليزمە كانى لىكەوتەوھى ، . . . وەكو چۇن دواتر لە نيونەتەوھى يە كەمدا ، لە بزوتتەوھى شۆرشگىرى پىرۇلىتارىيا لە مەكسىكا

لە فەرىئەسادا (1871-1870) و تادوايى ، (1868-1870)

ئاوا كۆمۇنىزم خوى چە كدار كىد بە چەكى تىگەيشتى بە كلاكە رەوھو ھەموو جۆرە كانى رىفۆرمىزمى رىسوا كىد و ھەنگاويكى بىنەپەتى نا بەرەو چەسپاندى پىرۇگرامە كەى خوى . لە راستىدا ، ھەر لەھەمان كاتدا ، كۆمەلەىكى زۇر لە تىئورى و پارتە بۇرجوازيە كان (ھەردوو بالە شەرىعى و نا شەرىعە كەى سۇشبال - دىموكراتى) كرىكارانىان كىد بوو ئامانچ و بۇ يە كەم جار خويان خستەروو وەك بەرىيە چدانەوھى كى پەرسەندى بزوتتەوھى پىرۇلىتارىيا . ئەم ھىزو ئابدولۇجيانە رىسواى ھەندى لە دىرندەى كۆمەلگەى بۇرجوازيان كىد و كەوتتە پىشنىار كىدنى "چارەسەرە كان" و رىفۆرمە كان كە ناوەرۆكى كۆمەلگەى بازىرگانى وەكو خوى پاراست ، بۇ نمونە تىئورو پلانە كەى پىرۇدۇھان . ھەندىك لەمانە ناوى خويان نا سۇشبالىستە كان ، پىشكە و تىنخوازە كان ، ئەناركىيە كان ، سۇشبال - دىموكراتە كان ، كۆمۇنىستە كان ، دژە - دەسەلاتە كان . . . بەلام ئەوھ ئاشكرا بوو (3) كە ھەموويان تەنھا دەرپىنىكى بىن كەلكى چەپى كۆمەلگەى بۇرجوازى خوى بوو ھىچى تر وە پىرۇگرامە كەيان تەنھا روو لەوھو بوو كە يەكلىك يان چەند سەرتەنجامىكى "ئالەبارى" كۆمەلگەى بازىرگانى لابتەرىت و بەس ، خانە بىچىنەيە كە (كالا) ، بەرھەم ھىئانەوھە كەى ، كۆمەلگەى بەرھەم ھىئانى بەھا و بەو پى يە ئالوگۇر و كارى بە كرى بىن دەسكارى . پىرۇزراو پىت

ئاۋا دژايە تى بەكردەۋەى بزۋوتنەۋەى شۈرشىگىرى بەرۋوۋى دوژمنى رېفۇرمىزىدا ۋە گەلەلە بوۋنى پىرۇگرامى شۈرش خۇشى پەرەيان سەند و خۇيان داکوتى بەشىۋەبەكى دەست بەجىيى. گۈرپىنى حكومت، " دىۋىكراسى كىردنى "دەۋلەت، دەستگىرتى دەۋلەت بەسەر بەرۋوبومدا، رېفۇرمى زەۋى وزار، بانقى تايىبەت بە ھەژاران يان بەخىشىش بەشىۋەى كۆپۈنى ئىش... ھەرگىز ناتوانىت بەراستى دژىت بە دىكتاتورىە تى گىشتى بەھا كە بەھايە تى خۇى تاۋئەدات ۋە ئەۋە گەمژەبىيە كە ۋابزانرېت لەرې ئەۋانەۋە ئەۋە ئەكرېت. تاكە چارەبەك، بۇ ھەموو مەۋقايە تى، لەناۋىردنى ياساى بەھايە، تېكشكاندىكى تەۋاۋو بەزۋرى زۆرەملىيى ئابوورىيە. ئەمە مەرەكەزى، دلى پىرۇگرامى كۆمۈنىستى يە، كىلەلى پىرۇگرامى شۈرشىگىرى تېكشكاندى سەرمايەدارىيە بۇ خەباتگىرانى ئەمۋە ھەرۋەك. چۈن بۇ خەباتگىرانى دوپىنىش ۋابوۋە

پىۋىست بوۋن بە تېكشكاندىكى بەزەبرۋوزەنگى ھەموو پىكھاتە كۆمەلەيە تىەكانى بۇرجۋازى، بە رېكخراۋبوۋنى پىرۇلىتارىا ۋەك چىن و ۋەك حىزب، بە دىكتاتورىە تى ھەژاران و دواتر، زۆر بەرۋونتر، بە دىكتاتورىە تى پىرۇلىتارىا بەماۋەبەكى زۆر بەر لەۋەى ماركس و ئىنجلس ناۋەرۋكى پىرۇگرامى شۈرشىگىرى لەدەۋرى تېكشكاندى ئابوورى دارپىژن لەئارادابوۋ. لەرې ماركس و ئىنجلسەۋە، پىۋىست بە بوۋنى ۋە ئىمكىنى بوۋنى دىكتاتورىە تى پىرۇلىتارىا بناغەى بەكردەۋەى خۇى داکوتى، بەۋ پىن يە بەرپەرچدانەۋەى ھەچ جۇرە بانگىشەبەكى خەيالانە (بوتۇپىيى) بۇ گۈرپىنىكى رادىكالىانە بەيى تېكشكاندى كالا (كۆمۇدىتى). لەۋكاتەۋە ئىتر دىكتاتورىە تى شۈرشىگىرى بۇ لەناۋىردنى كۆمەلەگى بازىرگانى بەكردەۋە (لەكەل ئەۋەشدا كە ھەموو جارېك بەرپەسى نەبوۋە) نووسراۋە لەسەر ئاللى ھەموو خەباتىكى راستەقىنەى پىرۇلىتارىا دژى سەرمايەدارى و دەۋلەت

تا ئەۋكاتە شۈرشىگىرەكان بە يۇتۇپيا ئەبىنران (4)، بەلام ئىستا ئەتوانرېت ئەۋە نىشان بىرېت كە لەپاستىدا رېفۇرمىستەكان و "شۈرشىگىرە" ناۋەناۋەكان (جىزى) بوۋن كە يۇتۇپياكانيان ئەخولقاند

ئەۋەى كە خەۋنىكى خەيالە شۈرشىكى رادىكالىان رىزگار بوۋنىكى سەرئاپايى مەۋق نى يە " ... بەلكو نىمچە شۈرشىكە، شۈرشىكى سىياسى رۋوتە، شۈرشىكە كە پاىەكانى دامەزراۋە كە بەپىۋە (ئەھلىيەۋە " ماركس، " رەخنەى فەلسەفەى مافى ھىگل " 1844

ئەلف و باى پىرۇگرامى شۈرشىگىرى : دىكتاتورىە تى پىرۇلىتارىا

بههوی رادهی ئەو شیواندن و تەزویرە ئایدیۆلۆجیەیی که بالی بەسەر حالی حازردا کیشاوه، پۆشنکردنەوهی ئەلف و بای پروگرامی شوپشگیژی زیاده‌پوویی نی یه. کاکلهی سەرمایه‌داری ئەمرو (وه ناشییت وا نهییت) ده‌قاوده‌ق هەر وهك ئەوهی دوینی یه. وه‌کو چەندین جار له‌وه‌بەر دووپاتمان کردۆته‌وه، پروگرامی شوپشگیژی جیگیره؛ تهنه‌دیكتاتۆریه‌تی پرۆلیتاریا و سەرئەنجامی له‌ونا‌وبردنی کالۆ کاری کریگرتیه‌که چاره‌سەری راسته‌قینه ئەداته مرو‌فایه‌تی

ئیمه زۆر خوشحال ئەبین به‌وهی که بچینه‌وه سەر قسه‌و‌یاس له‌سەر ناوه‌رۆك و بواری ئەوهی که ئیمه، کۆمۆنیسته‌کان، پپی ئەلین دیكتاتۆریه‌تی شوپشگیژی پرۆلیتاریا، پیمان خوشه‌که تەریز بکەبە سەر ئەولایه‌نه دیاری‌کراوه‌ی پروگرامه‌که‌مان که تیک‌دراوه‌و شیۆیندراوه له‌لایه‌ن دژ‌شوپش‌ه‌وه و بنه‌رته‌تی ئەبییت له‌کاتی ئەو شه‌پۆله‌ی خه‌باتی شوپشگیژی جیهانیدا که‌بەت

له‌ ده‌ستپێکردن به‌ تیک‌شکاندن دیكتاتۆریه‌تی به‌ها (قالیۆ) وه‌ك پپۆستییه‌کی میژوویی، ئەوه ئەبیته گرنگیه‌کی بنه‌رته‌تی که شه‌ربکریت دژ به‌هه‌موو ئایدیۆلۆجیه‌کان (وه‌کو سۆشیالیزم له‌ نه‌ته‌وه‌یه‌کدا) که دیكتاتۆریه‌تی پرۆلیتاریا ئەبییت وه‌ك دیكتاتۆریه‌تیکی سیاسی، وه‌ك دیكتاتۆریه‌تیکی ره‌سمی (فۆرمه‌ل) ئەم یان ئەو به‌ش له "پرۆلیتاریا" یان "پارتی سۆشیالیست". ئەبییت ئیمه به‌رپه‌رچی ئەوانه بده‌بنه‌وه به‌و تیگه‌ه‌شته‌ی خۆمان که سیمای کۆمه‌لایه‌تی (سیمای سه‌رتاپایی) دیكتاتۆریه‌تی پرۆلیتاریا تۆله‌سه‌ندنه‌تیکی میژوویانه‌ی به‌های به‌کاره‌ره‌ دژی به‌ها، پیداکرتی پپۆستییه‌ مرۆیه‌کانه دژ به‌ پپۆسیسی به‌ها. ئەمه ئەوه پوون ئەکاته‌وه که بۆچی پرۆلیتاریا هەرگیز ناتوانیت دیكتاتۆریه‌ته‌که‌ی خۆی به‌بییت، وه‌ك ململانییه‌کی سه‌رکه‌وتوو دژ به‌ کالۆ و هه‌موو یاساو ده‌ستوره‌کانی، ته‌نیا له‌سه‌ر ئاستیکی جیهانی نه‌بییت. ئیتر ئەوه ئاشکرايه، جگه له‌و خه‌باته به‌رجه‌ستانه‌ی چین دژی چین، وه‌کو له‌ مه‌کسیکا له‌ سه‌ره‌تای ئەم سه‌ده‌به‌دا، له‌ رپوسیادا له‌ 1917- 1919، له‌ ئەلمانیدا به‌ماوه‌یه‌کی کورت دوا‌ی ئەوه یان له‌ ئیسپانیدا له‌ سالانی سیه‌کاندا له‌ ئارادا‌بوو، که خه‌باتمان کردوو دژی هه‌زارو به‌ك ده‌رپینی یاسای به‌ها، قسه‌کردن له‌سه‌ر "دیكتاتۆریه‌تی پرۆلیتاریا" له‌ هه‌چ وولاتی‌کدا بێ مانابه. هه‌تا له‌و کاته نمونه‌یانه‌شدا له‌ رپیک‌خرا‌ووونی چالاکی شوپشگیژی که په‌نجمان خسته‌ته‌سه‌ر، ته‌نیا ئەتوانین قسه له‌سه‌ر پپیش هاوشیوه و هه‌ولدان بۆ سه‌پاندنی دیكتاتۆریه‌تی چیه‌ینا‌یه‌تی بکەین نه‌که له‌سه‌ر دیكتاتۆریه‌تی پرۆلیتاریا خۆی، که‌ته‌نیا ئەتوانیت جیهانی بییت

لەسەر ھەمان بى ماناي تەحريفى و رېفۆرمىستى تىئورى ھەللووشى سۆشئاليزمى يەك-نەتەوھيان داھىئاو چىنى سەرورە جىھانىش لەزەتى لەوھ بىنى كە سەبارەت بە " وولاتە سۆشئاليزمەكان " يان " وولاتە كۆمۇنىستەكان " بدووت، دەستە ھەرە رادىكالىكانى چەپى بۆرجوازى ماركسىزمىش ھەستان بە داھىئانى تىئورى دىكتاتورىەتى پۈلئىتارىا لە وولاتىكدا، يان ھىشتا خراپتر، تىئورى دەولەتى كرېكارى، لەسەرەتادا لە رووسىادا و دواتر لە وولاتەكانى تردا.

ھەرورەھا ئەمانەوت پىداگرىن لەسەر ئەوھى كە چۆن پىوست بە ھەلۈەشاندىنەوھى بىيارە سەررەخۆكان لەلایەن يەكە بەرھەم ھىنەرەكانەوھ، ھەلۈەشاندىنەوھى سەررەخۆبى فرۆشيارەكان و كپيارەكان، لەدان و داواكردىن وھ بۆ ھەلۈەشاندىنەوھى يەكسانى تاكەكەسى و سەررەستىەكەى بۆ بىياردان (ھەرە بنچىنەبى كۆمەلگای بازرگانى) سىمايەكى جەوھەرى دىكتاتورىەتى پۈلئىتارىايە وھ لە بەيەكادانە ھاتووەكانى پۈلئىتارىادا ئەبىتە بابەتتىكى يەكلاكرەوھ. ئەمانەوت دووپاتى ئەوھ بىكەينەوھ كە دىكتاتورىەتى پۈلئىتارىا نەك تەنيا ئەبىت كۆمپانىەكان لە بارى ئىستاناندا ھەلۈەشىئىنەوھ، بەلكو ھەرورەھا ئەو يەكانەى كە سەررەخۆن لە بىيار-داناندا، جا چ وھك كۆمەلەكارگەكان وھك گرۇپپىك بىت يان وھكو بەشە ئابوورىەكان بىت، لەھەردوو حالەتەكەدا ماناي وايە كە ئالوگور لەئارادايە لەنيواناندا. ئەمانەوت نىشانى بدەين كە ھەلۈەشاندىنەوھى دىمۆكراسى بەھەموو دەررېنەكانىەوھ، نەك تەنھا پارلەمانى بەلكو ھەرورەھا "شورابى"، كرېكارى، ھتد پىوستىەكى بنەرپەتە. دواجار، بەلام كەمترىن نا، ئەمانەوت برەوبدەين بە رەگەزە كىلەيەكان لە خەباتدا دژى دەستە ئايدىولۇجىەكان (وھكو فېدرالىزم، كرېكارچىتى، "ئەناركىزم"، . . .) كە بوونەتە كۆسپىك لەبەردەم پەرەسەندىنى سەنترالىزمى شورشكىپى و ئۆرگانىكى دژە ياساى بەھا

پىداكرتە پۈگرامىەكانى شورش پەرەئەسنىت لە بەررەكانىدا لەگەل پىداكرتە پۈگرامىەكانى سەرمايەدارى و ھەولە رېفۆرمىەكانىدا، ھەررۇبە ئىمە بەتابەتى وا ھەست ئەكەين كە بوارى تىانىە ھەر ئەبىت ئەم ھىلە كشتىانە بىكشىن لەم نووسراوھدا سەبارەت بە دىكتاتورىەتى پۈلئىتارىا بەسەر دىكتاتورىەتى بەھا، دىكتاتورىەتى ئابوورىدا. ھەرچۇنىك بىت، برەوبىدانى زىاترى بابەتەكانى پەيوەست بە تىكشكاندىنى دىكتاتورىەتى بەھاوھ دوورمان . (ئەخاتەوھ لە ئامانجى ئەم نووسىنە و بەزووى ئەبىتە جىبى سەرنجى نووسىنىكى تر) 5)

توئۇنەوھى كراوھ لەسەر دىكتاتورىەتى ئابوورى

ئىمە لېزەدا ئەمانەۋىت دەستىشانى ھەندى بۈيۈك دىكتاتورىيە تى ئابۋورى ئەمرو بىكەين، پەرەسەندىنى دىكتاتورىيە تى ھاۋچەرخى سەپىتراۋ بەسەر ھەموو مەيدانەكانى ژيانى مروڧدا لەلەين پروسىسى بەھاۋە، لىكۆلنەۋەى فۇرمى ھالى ھازرى زال بەئامانجى بەرزكردنەۋەى بابە تى بوونى مروڧ بەرووى جانەۋەرى بىن ررودا كە ئەۋىش ئابۋورى يە

ھەتا لەگەل ئەۋەشدا كە دىكتاتورىيە تى ئابۋورى ھەمىشە سىماى جىگىرى سەرمایە بوۋە، ھەر چۆنىك يىت پروسىسىكى درىژى وويست بەر لەۋەى خزمە تى ئابۋورى بىتە ئەرك، پىۋىستى قوربانى دانى كەسىك لەپىتاۋى پىشېرىكىدا، ناچار بوون بە دانى تۋانابەك بە ئابۋورى نەتەۋەى يان ھەچ داۋابەك كەقايشى كەمەرەى ئابۋورى "پتەۋ ئەكات" ئەكرىت بەكراۋەى پراگەنرېت. ئاۋىكى زور روى بەژىر پردەكەداۋ ۋە خويىكى زور رىژا لەسەر ئاستى جىھانى تا لەدواجاردا گەشتە ئەۋەى كە ئەۋە ۋەرىگىرېت ۋەك پىرارىكى سروسىتى شتەكان كە مروڧ بىن نرخەۋ ...ئەۋ شتەى كە گرنگە ئابۋورى نەتەۋەى، پىشېرىكىكەرىت يە

لەگەل ئەۋەشدا كە كۆمەلگەى بۇرجۋازى، بەتايبە تى ئابۋورى نەتەۋەى، ھەمىشە بوونى مروڧى ۋەك تاكە مانايەكى دەۋلەندبوون لەبەرچاۋگرتوۋە ۋەس، سەرمایەدارى بەدرىژاى سەدەكانى راپردوۋ ئامانجەكەى خوى ھەشارداۋە (بەلەينى كەمەۋە لەرووى ئايدۆلۈجى ۋە بەشىۋەكى جىزى) ۋە ھىچ كام لە ھكۆمەتەكان نەيان تۋانىۋە كە بلىن، بەۋ شىۋە ئاشكراىەى كە ئەمرو ئەبلىن، لەسەر خەلكى پىۋىستە كە ژيانان بىكەنە قوربانى بەرژەۋەندىە ئابۋورىبەكان. فراكشەنە بالادەستەكانى بۇرجۋازى ئەگەرىن بو (ۋە، بو بەشى زورى، دۈزىنەۋەى) رىگەكانى بەرجەستەكردنى بەرژەۋەندى ۋە پىۋىستەكانى چىنەكەيان ۋە فراكشەكەيان بە بەرژەۋەندى چىنەكەيان بەپلەى يەكەم ۋە، ھەموو كۆمەلگا بەپلەى دوۋەم (بارودۆخىكى بنەرە تى يە بو دەست ئاۋالە بوونى چىنى زال لە سەپاندنى خۇپدا بەى رپوۋەروۋوبونەۋەى تەقىنەۋە بەربلاۋەكان). ھەرگىز ھىلاك نابن لە دوۋبارەكردنەۋەى ئەۋەى كە كىشەى بىن بەش بوونى جەماۋەر چارەسەر ئەكرىت لە ماۋەبەكى مام ناۋەندى يان درىژدا ۋە ئىتر جىھان ئەبىتە شوپىكى ئاسوۋە. ھكۆمەتەكان مزگىنى داھاتوۋىەكى يەگىجارخوشيان پىداۋىن بەھەمان شىۋەى كە قەشەۋ مەلاكان مزگىنى مەملەكەتى بەھشتيان پىدەداىن

ئەمرو، قسە و باسى لەو بابەتە لەئارادا نى يە ، چى تر مزگىنى داھاتوويەكى خۇشتر لەسەر زەوى نى يە ، باسى چارەسەرکردنى برسىتى و دامامى نى يە - ئەوان بەئاشكراو بەدلنایىيەو ئەو رانەگەيەنن كە پيويستە ئىمە بەردەوام يىن لە خواردنەوئەوى خۆماندا و لەگەل ئەوئەشدا داھاتوو هیشتا هەر خراپتر ئەيىت . لەرابدوودا ، ژمارەيەكى كەمىش برۆيان بەوئەبوو ، ئەوئەوترا كە يى دەرامەتى لەكۆل ئەيىتەو ، لەبرسىتى و نەدارى دەربازتەيىن بە پەرەسەندنى ئابوورى و بەو پى يە ، لەداھاتوودا ، تايىت كەمتر ئەبنەو . ئەمرو ، هەتا مەبەستىشيان نى يە ئەو راستى بە بشارنەو كە لەو جىھانەى كە ئەوان مزگىنى لى دەدەن ، هەمىشە خەلكانىك ئەيىت كە لە تەنگانەدا ئەبن ، وە تا يىت . زياتر و زياترئىش ئەبن لەسەر خۆلە عمەلەكان

سىياسەت مەداران و ئەندامانى حكومت چىتر ووتار نادەن بو داواکردنى قوربانى دان بەناوى جىھانىكى باشتر بو هەمووان . ئەوان بەئاشكرا بانگىشەى پيويست بوون بە رەوانەکردنى خەلكانى زياتر بو بى كارى ، برسىتى ، دامامى ، . . دەكەن ، پيويست بوون بە برىنى كلفەى كۆمەلایەتى ، هتد دەكەن ، چونكە ئابوورى ئەوئەوى ئەويىت بو ئەوئەى بزىسەكان بەتوانا بىكات لەپىشبرىكىکردندا . بو گەيشتن بەو پەرەسەندنى سەرمایە تەنھا يەك پرۆگرام ئەسەپنىت بەسەر هەموو فراكشنەكانى بۆرجوازىدا ، هەتا زياتر ووتارەكانىان بەرەو ئەو بچىت كە لەيەك بچن ، زياتر ئەو ديارە كە جياوازی نى يە لەئىوان سىياسەت مەداران و حكومەتەكاندا . كەمپىنەكانى هەلبژاردن ، خەباتە پارلەمانىەكانىان و ئىنقلابەكانىان پرۆگرام و فراكشنە جياوازەكان دانامەزىنىت دژ بە يەكترى ، بەلكو ئەوان تەنھا مەملەتى ئەكەن لەسەر بەشيان لە دەسكەوتەكاندا ، لە بەرتىل و تىكەولیکەكانى تردا ، كە دەنكە دەنكە دابەش ئەيىت بەسەرياندا بەگۆيرەى توندووتىژى /سوربوونىان لە خەباتەكەيان بو بەرزکردنەوئەوى چەوساندنەوئەوى بەدەستەينانى زىدەبايى : هەتا زياتر بەتوانابن لە چوارچۆپەدان و پەيوەست بوون بە پىوانە توندووتۆلەكانەو ، بەشەكەيان .

ئابوورى بۆخۆى بۆتە بابەتىكى زال لای هەموو سىياسەت مەدارو حكومەتەكان . لەرابدوودا ، جىگای يەك لاکەرەوئەوى ئابوورى شاردرابوئە لەپشت ئاين ، سىياسەت يان ئابدولۇجىە جۆرەجۆرەكانى ترەو و هىچ رىيگایەك نەبوو كە ئابوورى بەكاربەيتريت وەك بەلگەى هيزىك دژ بە بوونى مروقەكان ؛ جگەلەوئەش ، ئەگەر هەچ سىياسەت مەدارىك و حكومەتىك غىرەتى ئەوئەى ببوايە كە پەردەى لەسەر نەيىنى دەسەلات لادبايە و بەئاشكرا ئەوئەى بووتايە كە پيويستە هەمووان لەسەر تاشەبەردى ئابوورى ، لە بەهيزکردنى ئابوورى نەتەوئەدا بىنە قوربانى ، ئەوا بەپىشەرم دائەنرا .

تاوانی ئالۆزی په چه له کی بۆرجوازیته (ئه وهی که سیستمه کومه لایه تیه که ی خوی سه پاند به ناوی خه لک و دادپه روه ری کومه لایه تیه وه - " نازادی، په کسان، براهه تی ") بردی به ره وه ئه وهی که ئه و راستی په بشاریه وه که ئه م سیستمه قوریانی ئه دات به بوونی مروّف له به رخاتری پاره .سیاسه ته داران ئه و گالته جاری و روشنیان هشارداوه که ئابووری ناسه کانی بۆرجوازی (له بابه تی ده یقده ریکاردۆ) دۆزیوانه ته وه و یاداشتیان کردوه له به ره مه زانسته کانیاندا .سیاسه ته داران، ئایدیۆلوجیسته کان، پیاوه کانی حکومه ت ئه رکی پاراستی " نهینه که " یان له چوارچیوهی " داهینه رانه " دا گرتبووه ئه سۆ . ئه مرو، به پیچه وانه وه ، ئه وان زۆر به ئاشکراو به به ربلاوی ئه وه پائه گه یه نن که : تاکه شتی که گرنگ بیت را کردنه به دوا ی قازانجا ، توانادانه به ئابووری نه ته وه یی و ئه گه ر خه لکیش بکه ونه هه لاکه ته وه به هو ی ئه و مۆته که به وه ، ئه وه ئیتر پیوستیه که .هه موو سیاسه ته داریک هه ولی ئه وه ئه دات که خوی هه لکیشیت به لیهاتووی له به ده ست هیئاندا ، به وهی که داوا له دانیشوان بکه ن که زیاتر ئیش بکه ن و که متر وه رگرن

تیکشکاندن و تیکچوونی هاوکاری نیوان که سه کان گه یشتۆته ئاستیکی شیعی : ئه وه بوته شتیکی ساده ، معقول و سروشتی که خه لکی حه قه برسی بن بو ئه وهی بزسه کان بتوان قازانج بکه ن . به و شیوه یی ریئوما یان ئه کهن که چه تره کانمان له گه ل خو ماندا به رین کاتیک بارانه ، به هه مان شیوه پیمان ئه لاین که سه ده ها هه زار که س ، ملیونه ها له مروّفه کان ئه بیت ئازار بچیزن له پیناوی ئابووری نه ته وه دا ، وه ئه لاین تاکه ریگاش بو ده ربازوون له م نه گه تیه زیاتر ئیش کردنه . وه ک ریگایه ک که لیوهی هه ولی ئه وه ئه دن رووتمان که نه وه له وه ده نکه ده نکه هاوکاریه چینایه تیانه ی که هیشتا له ئارادا ماون ، داوا ی ئه وه ئه کړیت که ته به روغات بده ین به ریگخراوه نا حکومه کان (ئین جی ئۆ) یان که له وه په له به که لکه کانی ناو دوکانی گه ره که کانمان بکړین و بیده ین به وان بو . ئه وهی بینرین بو نه داره کان له پارچه یه کی تری جیهان . خو به ختکردن و به ختاری تاکه که سی فه رمانی ئه مروّن

پروونکردنه وه یان به هانه هیئانه وهی زیاتر به راستی پیوست نی یه - ئه وه ئاشکرایه که پادده ی له به ره به کتران ،

پادده ی نامو بوون له پیوستیه مروّیه کان و له کومونه ی مروّی هیئده به ربلاوه که به ته واو ته ی به لای هه موو که سی که وه ئاسایه که سیاسه ته داران چه ندین سه عات چه نه بازی بکه ن سه باره ت به سه ر ژمیربه ئابووریه کان ، سه باره ت به وهی که پیوسته له سه ر خه لکی خو یان به ختکه ن بو ئه وهی بزسه کان قازانج بکه ن . به رجه سه ته بوونی ، واقعیه تی مروّف ، گورپه دراوه بو بابه تیکی په تی (پرووتی) ته واو ، به و پین یه ئه وهی که به به رجه سه ته و حه قیقی ئه بینریت به لای جه ماوه ریکی بئ شو مار له هاوولایه - ته ماشا که ره کان له راستیدا

بابه تیکی پروتی (نہ پستراکشن) ته واوه : خپروبه ره که تی وولانه که یه ، داهاتووی تابووری نه ته وه یه . شوړشی به ناوبانگ له کومونیکه یشندا (په یوه ندی به ستن) ، ته وه له پراستیدا لیکترازانی مروقی برده ناستیکی وا که هرگیز له وه بهر نمونه ی نی یه ، هوکاریکی ته واوبوو له م گشتی بوونه وه نه پستراکشنه ی په گزی مروفا . شتیکی مه حال بوو که قناعت به پرولیتاریه به ک بکرایه له سده ی رابردودا یان له سهره تای هم سده به دا به وه ی که ته وه نه و نی یه ، هاورپیکانی نی یه ، مناله کانی نی یه ، دایک و باوکی نی یه ، . . . به واتایه کی تر چینه که ی ، مروقایه تی . . . نی یه که گرنگه ، به لکو " پیوانه که ی ماستریچیه " ، " پلانی نه لف یان پلانی با " ی میرکوژبه (6) ، " سوودوه رگرتی تابووریه که مانه له م سهرانه یه ی دوابی " . . . ، هم نه پستراکشنه مافیکی بوونی مزنتری هیه له مروف که له گوشت و خوین پیکهاتوه . له بهر نه مبه که نه و پرولیتاریایه ی به گوپره ی پیوستیه کانی خو ی و پیوستیه کانی چینه که ی هله سوورپیت پیلان نه گپیت دژ به فرمانه دیوکراتیه دامه زراوه کان

مناقشه کردنی ته وه ی که تا چ رادده به ک هم بارودوخه ناستی بابه تی و میژووی هم مو سیستمه کومه لایه تیه که ی بورجوازی دیاری نه کات ، ته وه ی که چینی سهروه چی تر له توانیدا نی یه که هیچ پلانیکی زیندوو بو په گزی مروف بجاته روو ، یان به پیچه وانوه ، تایا هم بارودوخه ی نیستا نه یی ته وه ناشکرا نه کات که هم سیستمه نه توانیت درپزه بدات به سه پاندنی هچ جوریک بیت له خو به خت کردن ، ته وه ی که پرولیتاریا له توانیدا نی یه که خو ی پیکه ی نه وه وه ک چینیک ، وه ک هیزیکی میژووی له نیستای میژووه که ماندا ، له چوارچیوه ی هم نووسینه به دهره . له هچ حاله تی کدا بیت ، نیمه له و پروایه داین که هردوو هم واقیعه سیمای بارودوخه نیستای نینه رناسیونالیستی یه ، تا نیستا هر چون چینی سهروه همیشه وا خو ی نه نوینیت که هیچ رادده ی (لیمیت) بو نی یه وه پرولیتاریاش ته نیا ناو به ناو و به شیوه یه کی ناوچه یه یی وه لام نه داته وه ، به یی ته وه ی بتوانیت خو ی پیکه ی نیت وه ک هیزیکی جیهانی . هم بارودوخه به رده وام نه ییت له پیداگرتن وه ک هاوجوتیک له سیمای ناکوکی خه باته کانی . (سه رده می نه مرو 7)

نهمه " یان " بوژانه وه " ، همیشه هر قهوانه کونه که یه "

نهمه هاتوته ناروه ، نه ییت پشتینه کامان قایم که ی " ، " بوژانه وه له ناسکیدایه ، ته نها توزیکی تر تیکوشانی " نه ویت " ، . . . " نیمه رووناکلی له کوتابی تونیله که دا به دی نه که ی ، نیستا کاتی ته وه نی یه که داواکاریه کان مجریته

روو" ، " ئىمە خەرىكە بەرەو باشى ئەچىن ، بەلام پەرسەندەن ھېشتا كره " . . . ئەمە ئەو بەكە چەپ و راستى ئەم دىمەنە (سپىكتاكل) ئەيدات بەگۇماندا بەمە بەستى سەرشۆرپە كىردىمان بۇ دىكتاتورىيە تى ئابوورى . ئەگەر ئەم ئابوورىيە نەعلە تى يە خراب رۇى ئەوا ئەيىت ئىمە قوربانى بەدەن بۇ ئەوئى بىخەينەو سەر رىچكە ، ئەگەر باش رۇى ، ئەوا ئەيىت ئىمە بەردەوام ھەول بەدەن بۇ ئەوئى گىرقتى توش نەيىت و بەوئى يە زىاترىش پەرسەينىت ، ئەگەر لەپەلە قازىدا بوو ، ئەيىت ئىمە قوربانى زىاترى بۇ بەدەن تا بتوانىت پى ھەستىئەو . ئەمە رۇشنتىن فەرمانى ئەو سىستەمە بەكە ئىمە گىرۇدەن . ئەوئى كە پىمان ئەلەن ئەوئى بەكە " بەردەوام بە لە سەول لىدان ، شتىكى مەحاله " . كە ئەم سەفینە بە جى بىلىت

ژيان بەھىوئى ئەوئى كە رۇژىك دىت حكومە تىك ، پارتىكى سىاسى ، نەقابە بەكە يان كە نالىكى تەلەفىزۇن . . . ئەو ھەوالە خۇشە رائەگە يەنىت كە لەمرۇ بەدواوئە ئىتر ئىمە ئەتوانىن ژيان بەسەر بەرىن بەبى خۇبەختكىردنى زىاتر ، ئىتر ئىمە لە ژيانىكى باشتردا ئەژىن و تەنانەت فەقىر تىرىش سەنگىن ئەيىت ، بەھوئى بەرزىوونەوئى كرى و يارمە تى كۇمە لايە تىوئە ، ھەموومان ئىش كەمتر ئەكەن و زىاتر ئەخۇن ، ئەمە ھەر وەكو ئەوئە وایە . باوەر بە بابە نۇئىل بىكەيت بۇ ئەوئى بەھىوئە بۇت

تېئىنىەكان

بەدەقىق تر ، حەقە بلىن " رەخنەگرتن لە دەرىپىنە تىئورىيە كەئى ئابوورى " چونكە ئىمە مەبەستمان لە يەكەم (1) پىكھان و شىكردنەوئى تىئورى ئەم پروسىسە بە . لە راستىدا ، دىكتاتورىيە تى بەھا لەنەشونما كىردنابە لە رەچەلەكى ئالوگۇرەوئە ، لە سەربەخۇيە تى بەھائى ئالوگۇرەكەرەوئە و پەرسەندەننى ھاوتابى گشتى ، ھەتا گەبشتن بە دامەزراندنى كۇمۇنەئى پارە وەك كۇمۇنە بەكى تاك و بى وئىئەئى سەرشۆرپە كەرى مۇؤف : ھەموو بەشەكانى مۇؤف

بووه سهرشورپی ئەم دیکتاتوریه ته (پراکتیک ئەوهی نیشاندا ، دژ به هه موو جوژه کانی ئایدۆلۆجی ، به "مارکیست)ه که شیوه وه ، که له و ساته میژووپیوه وه ، به بی له بهر چاوگرتنی شیوه ده سته جیکانی به رهه م هیئان ، مروف ته نها بوته هیزی کار بو به رهه مهینانه وهی سه رمایه ی جیهانی و به س). له بهر ئەوهی پرۆلیتاریا تاکه ماده ی ئەم دیکتاتوریه ته وه دژیه تی له سه رتا پایدایا ، به شیوه یه کی بوونی و ناوه روکی ، له گه ل هاته نه ئاراهه ی خویدا ره خه گرتنی .ئو له ئابووری سه ری هه لدا

یگومان ، سه رمایه داری هه ر به رده وامه له ووتنه وهی ئەوهی که هه ندی له خاوه ن کاره کان (بوسس) (2) چه وسینه رن (وه کو ئەوهی هه موویان وا نه بن)یان دیکتاتورن ، هه ندی له که سه شینه کانی وه ک پینوشی ، هیته لهر .یان سه دام به رپرسن له جه نگ و به ره ره یه ت

ووشه ی "رۆشن" نایت به مانای دیموکراتی ووشه که وه ریگرت ، به و مانایه ی که زۆریه ی پرۆلیتاریا کان (3) به رۆشنی دوژمنه که ی خویمان ده ستیشان ئەکرد له ناو ئەو بزوتنه وانهدا ، به لکو به و مانایه ی که پراکتیکی کومه لایه تی هه موو ریفورمیسته کان به شیوه یه کی مه وزوعی خو ی دژه به به رژه وه ندیه کومه لایه تی و میژووپیوه کانی سه رتا پای پرۆلیتاریا ، به و مانایه ی که ریفورمیزم ، جا هه ر شیوه یه کی بیت ، کومه لگای بازرگانی ، به چه ی هه موو مۆته که کان (ئیفل) به رهه م دینیه وه و پاریزگاری لیده کات . ته نها که مایه تیه کی زۆر یان کم ریکخراو بو ، زۆر یان کم مه رکه زی بووه له هیزیکی سه ره خودا به گویره ی سه رده مه که ، له توانایدایه به ئاشکراو به راسته وخوپی ئەوه رسوا بکات . ئەوه ئاشکرایه که سووریون له سه ر پرۆگرامی شوپشگیزی ، به رته نجامی به ره ره کانی گشتی هه موو پرۆلیتاریا دژی کومه لگای سه رمایه داری ، ته نها ئەکریت که هوشمه ندانه پوخته بکریت له لایه ن که مایه تیه کی پرۆلیتاریا وه ؛ بانگیشه کردنی پیچه وانه ی ئەوه هه ر وه کو ئەوه وایه که ئیشبکریت بو هه لوه شانده وه ی .چینه که ، تیکدانی چالاکی میژووپی پیکه اتنی پرۆلیتاریا به وه ک حیزیک

مه به ستمانی ئەوه نی یه که تا ئەو ساته شوپشی سه رانه ری خه یال یک بووه ، به لکو پرۆگرامه کان ، پرۆژه (4) کومه لایه تیه کان تا ئەو کاته ش له بوچوونه کان (ئایدیاکان) و ئاره زوووه کانی شوپشگیزیه کانه وه له دایک ئەبوون و هیشتا تیکه ل بوون له گه ل پووخته کردنی جیهانی ئەو ده مه . له به رته وه ، جگه له وهی که شوپشگیزیه کان ته واو به پیچه وانه ی ئەو ریفورمیستانه وه هه لسه سووران ، پرۆژه کانیان ده رپی هه مان ئاست له خودا برین (ره بچه) و به ره ره کانی نه بوو . بو نمونه ، ئیمه مه به ستمانی له هه موو ئەو شتانه یه که پیمان گو تراوه " سۆشیا لیزم و کومونیزمی .خه یالی" که تیایدا پیداکرته شوپشگیزیه کان ژیاوه له گه ل سووکه ریفورمه کانی بو رجوازی جیهانیدا

باشترین رېښگا بۆ پهره پيدانى ئەم خالانە پشت به ستنه به شيكردنه وه كانى تاقىكردنه وه كانى پروليتاريا له (5) ههولدانه شوپشگيزيه كانيدا، زور به تايبه تى له شيكردنه وهى هوكانى به زينه كانى. بهم مانايه، ئيمه بهرده وامين له ئيشكردنى پروگرامى سهره كى له سهر سهرده مى شوپشگيزى 1917-1923 ى جيه هانى، ههروهها له سهر ههولدانه شوپشگيزيه كان له مه كسيكدا له سهره تاي ئەم سه ده يه وه له ئيسپانيدا له سالانى سيه كاندا

رېښگه وتنى بازرگانى بۆ يه كخستى ئه رجه تين، به رازيل، ئورگواى، پاراگواى پيكه وه (6)

له سهر ئەم بابته خویندنه وهى " نيشانه گشتيه كانى خه باته كانى ئەم سهرده مه " له كومونيزمى ژماره دوو دا (7) به كوردى، يان ژماره نوؤ به ئينگليزى... به كه لكه

پېشنیاری ئىنتەرناسیونالیستی

تېكراي ئەم پېشنیارە ئىنتەرناسیونالیستی بەی كە لە كۆبوونەووی مانگی شباتی سالی 1986دا لە ئۆرگواي پيك هات.

بۆ ھەموو ئەو گروپ و تېكۆشەرانی كە خەبات ئەكەن لە پیناوی شوپشی جیھانی پرۆلیتاریادا

لە 22 و 23 ی شباتی 1986 دا، گروپیک لە تېكۆشەران (بە تايبەتی لە ئەرجه تین و ئۆرگواي) كۆبوونەوویە پیکان پیک هینا، بە مەبەستی ووتووێژ کردن لە سەر باری ئیستای جیھان و ئەرکە کانی پرۆلیتاریای شوپشگی. کۆتایی ئەو كۆبوونەوویە بەو هات كە بە رووی ھیزی بۆرجوازی جیھانی دزی پرۆلیتاریا، بەرووی باری ئەمرووی بێ ھیزی شوپش دا، بەرووی پرژ و بلاوی و لیک دا برانی وورده ھیزی چینیەتی شوپش . . پووستە بە کیتی و کۆمۆنی خەبات پېش بجزیت، بە مەبەستی زال بوون بە سەر ئەو کەم و کورپی و بێ ھیزیەدا، لە رپگی بەرپەرچدانەووی سیکتاریزم و مۆرکی نەتەووی، کە کاریگەری زالیان ھەبە لە سەر تێروانی خەباتی نۆنەتەوایەتی. وەك ھەولیک بۆ ئەم مەبەستە، ئەو ھاوڕین یانە کە بە شداربوون لەم كۆبوونەوویەدا ھەلوپستی خۆیان لە رپگی ئەم پېشنیارە نۆنەتەووی بەو ھەخەنە روو:

ھەندێ لە پېش چاوگرتن و بنەمای پووست

لەوانەبە دەست پېشخەرە کە لەم چەشنە بە غەریب وەرگەرت، کە "لەم جیگایەو" کۆمەلن ھاوڕین، یان گروپی نەناسراو، دین و بانگەوازیك، یان پېشنیاریکی، لەم چەشنە ئاراستەمی ھەموو ئەوانە ئەكەن كە لە زۆر جیگای تری جیھان دا بە توانایە کە تاراددەبەك بە ھیز تر، یان پېشکەوتوو تر لە رووی رووشنی ھەلوپستدا ئالای نۆنەتەوایەتی پرۆلیتاریا و شوپشی جیھانی پرۆلیتاریان بە ئاشکرا بەرزکردۆتەو.

بەلام لە راستی دا ئەم بانگەوازه، نە بانگەشەمی "ئەم جیگایە" یە، و نە ھەلوپستیکی "کۆتوپرە"، بەلكو بانگەوازی بەردەوامی ھەموو کۆمەلیکی شوپشگی بە کە تین ئەكۆشیت ئەو دیوارە پרוخینیت کە سەرمايە ھەلی چنیو، کە بوونی بێ ھیزی خۆیان ئەبینن لە رووی ئەو دا بۆلۆسین و پەلامارانەمی کە بۆرجوازیەت بەك بەدوای بە کدا رووبەر رووی پرۆلیتاریای ئەکاتەو. بانگەوازی ئەوانەبە کە چ لە سەردەمی شوپشگی دا و چ لە سەردەمی زالی دژە شوپشگی دا ھەست بە دەرئەنجامی ئەو لاوازی و لەبەك دا برانە ئەكەن، لاوازیەك کە تەنبا لە رووی ژمارەو نە یە، بەلكو لە رووی سیاسیشەو، چونکە ناکریت لە چوارچێووی نیشتمانی و ناوچەمی دا چارەمی ئەو بارو زروفە بکرت کە رووبەر رووی شوپشگی بە کەن دەپتەو.

ئیمە دلیان لەووی کە لە زۆر جیگای تری جیھاندا زۆر گروپ و تېكۆشەری تر لە ھەلسوڕاندان، یاخود بەرەو پیک هاتن ئەچن، ھەرەھا زۆر تېكۆشەری تر لە خەباتدان بە مەبەستی خۆ دا پچرین و دژایەتی کردنی چەپی کلاسیکی، " سالی نیزم"، تروتسکیزم" بە ھەموو دەستەو تاقمەکانیەو، دژایەتی کردنی سیاسەتی ریفۆرمیستی، کە پالپشتی بۆرجوازیەتە لە

چاره سهرکردنی كيشه كانی دا، دژايه تی كردنی ئەو ههلوپستهی كه تی ئەكوشیت بۆ گۆرینی شیوهی فرمان په‌وایی سهروره‌ییتی بۆرجوازیه‌ت، یان پشتی به‌ره‌ی نیشتمانی ئەگریت له‌ جه‌نگه‌كاندا، ئەو خه‌باته‌گه‌زانه‌ی كه تی ئەكوشن بۆ پیک هینان و پێشخستی سیاسه‌تیک كه دژه به‌ هه‌موو گروپه‌ بۆرجوازیه‌كان، كه سهره‌خوی رپه‌كخراوه‌یی چینی كریكار و خه‌بات كردن بۆ له‌ناوێردنی ده‌وله‌ته‌كه‌یی و سهروره‌ییتی په‌كه‌ی رانه‌گه‌به‌نیت دژی بۆرجوازیه‌ت، به‌ی خۆ دان به‌ده‌ست به‌یت و بالۆره‌ی شوێشی قوناغ به‌ قوناغ، یان هه‌نگاه‌ه‌كانی ئاماده‌كردنی شوێش " دپۆكراسیه‌ت" ه‌ وه‌ .

ئیمه‌ ئەزاین كه خه‌باته‌كردن دژی ئاراسه‌ی ته‌وژمی دژه شوێشگه‌ز چهنده‌ زه‌حمه‌ته‌، له‌ كاتیكه‌دا كه هه‌یج هاوكاریه‌ك نه‌ییت پشتی پێ به‌سه‌رتیت، كه توانای زیندووكرده‌وه‌ی ئەزمونه‌ میژووپیه‌كانی پرۆلیتاریای شوێشگه‌ز پێ هه‌ییت، كه هه‌یج به‌ره‌میگی تیۆری - سیاسه‌ی ئه‌ساسی داریژراو به‌ده‌سته‌وه‌ نه‌ییت، له‌گه‌ل هه‌موو ئەمانه‌شدا بیژت له‌ باریگی سهركوته‌گه‌ری ترسناكا .

گه‌ر به‌لای هه‌ندیکه‌وه‌ مه‌سه‌له‌كه‌ گه‌یشتن بیژت به‌ ووتنه‌وه‌ی هه‌ندی ده‌رپین یاخود هه‌لوپسته‌ت، به‌ جوړیک كه لیدوان و قول بوونه‌وه‌یان لا پێیست نه‌ییت، وه‌كو ئەف و باء ووتنه‌وه‌، ئەوا به‌لای هه‌ندیگی تره‌وه‌ گه‌یشتن بوو به‌وه‌ی كه هه‌رچی به‌ره‌م بیژت، هه‌رچی بنووسریت، خۆی له‌خۆی دا ده‌رپیی ربه‌وتیکه‌ له‌ خه‌بات، واته‌ له‌ خۆداچرپین، له‌ ترس و نا زه‌مانه‌ت. لیژه، له‌ قوتابجانه‌كاندا، ووته‌ی كاریبه‌کی ناسراوی سه‌ده‌ی راپردوو ئەخوینریت: " ناتوانریت بیركردنه‌وه‌ به‌رینریت ". له‌هه‌مان كاتدا ئەوه‌ فیربوون كه ئەوانه‌ی جوژه‌ بیروباوه‌ریك، یان هه‌لوپسته‌یكیان هه‌یه‌ ئەكوژین، وه‌ چینی زال ئەتوانیت ئیستغالی ئەزموون و تاقیكردنه‌وه‌ و هه‌لوپسته‌ت و بیروه‌ریه‌كانی خه‌باتی پرۆلیتاریای جیگا جوړاوجوړه‌كانی جیهان بۆ ماوه‌یه‌کی دیرژ بكات به‌ به‌رژه‌وه‌ندی خۆی .

بۆ ئەوه‌ی لیژه‌وه‌ ئاگاداری ئەزمونه‌كانی بزوتنه‌وه‌ی كریكارانی جیگاكانی ترپین، وه‌ك بزوتنه‌وه‌ی كریكارانی به‌ر له‌ جه‌نگی جیهانی په‌كه‌م له‌ ئەله‌مانیدا، وه‌ بوونی بزوتنه‌وه‌ چینه‌یه‌ته‌كه‌ی ناو جه‌نگی ئەهلی ئیسپانیا، كه دژی فرانكو و دژی جمهوریه‌كان بووه‌ له‌هه‌مان كاتدا، هه‌روه‌ها بۆ ئاگاداریبوون له‌ بوونی گروپی كۆمونیستی تر، ئەمانه‌ خۆی بۆخۆی ربه‌وتیک بوو كه داپلوسینیگی درپنده‌، " له‌گه‌ل گشت ئاواره‌یی و ده‌ربه‌ده‌ریه‌ك"، و جه‌نگیگی وه‌ك " جه‌نگی مالدین" ی كرده‌ پێیست. به‌م شیوه‌یه‌ ئاگاداری میژووپیه‌کی نزیکی بزوتنه‌وه‌كه‌مان بوون كه له‌وه‌به‌ر پێ ئاگابوون لێ . شان به‌شانی ئەم كرده‌ ئیستا دلناین له‌ بوونی زۆر گروپ له‌ زۆر جیگای تری جیهاندا كه له‌ده‌ره‌وه‌ی ته‌وژمی سیاسه‌ی چه‌پی كلاسیگی دا خه‌باتی خۆیان به‌ریاكردوه‌، وه‌ هه‌ست به‌ بوونی زۆری تر ئەكه‌ین كه نایان ناسین و ئاگاداری چۆنیه‌تی خۆداچرپینه‌كانیان نین له‌ گروپه‌كانی سه‌رمایه‌، كه ئەمانه‌ به‌ ئاستی جیاواز ده‌رپیی هه‌لی گشتی خۆداچرپینه‌كانی پرۆلیتاریان له‌ سیاسه‌تی سه‌رمایه‌ .

ئەمڕۆ كه ئیمه‌ گه‌یشتوین به‌ ئاستیک كه درك به‌ بوونی دیارده‌یه‌کی به‌و جوژه‌ ئەكه‌ین، مانای وانێ په‌ كه ئەم یاره‌ی ئیستای لاوازی و لیک دابراوان توانای گۆرانی گرتۆته‌ به‌ر . به‌لكو به‌په‌چه‌وانه‌وه‌، نه‌ك هه‌ر ئاگاداری ئەوه‌نێن كه له‌م وولات و له‌م وولاتی دنیا دا چی روو ئەدات، ته‌نانه‌ت له‌وه‌ش ئاگادار نین كه چی روونه‌دات له‌م شار یاخود ئەو شار، یان گه‌رپه‌کی دراوسی دا . پێیسته‌ ئەمه‌ وا سه‌یر نه‌كریت كه هاندهره‌كه‌ ویستی زاین یاخود ئامانجیگی رۆژنامه‌گه‌ری په‌ : بۆ ئه‌مونه‌، له‌ ئه‌رجه‌تین رۆژی وا هه‌یه‌ به‌ی ووچان ملۆپه‌ها له‌ كریكاران له‌ به‌ره‌ره‌كانیدان . . . به‌ی بوونی هه‌یج جوژه‌ په‌یوه‌ندیه‌ك له‌ئینانیدا، وه‌ زۆرجار به‌ی ئەوه‌ی ته‌نانه‌ت ئاگاداری ئەوه‌ش پێن كه خه‌بات هه‌یه‌، ئەم دیارده‌یه‌ له‌زۆر جیگای تر هه‌یه‌ . گه‌ر ئەمه‌ حالی خه‌باته‌ فراوان و جه‌ماوه‌ریه‌كان بیژت، ئەوا حالی په‌یوه‌ندی نیوان ئەو ده‌سته‌و گروپانه‌ی كه له‌ئنجامی ئەم خه‌باتانه‌ پیک دین باشتر نی په‌ .

ئىمە بىن گومانىن لەۋەي كە لەو ۋولتانهى ئىمەي لى نىشتەجىن، ھەرۈك جىڭكانى تىرى جىھان، زۇر كۆمەلەو خەباتىڭىزى كرىكارى ھەن كە خەبات ئەكەن و دەپىشخەرى برەۋىن ئەدەن بەمەبەستى داپچىن لە سىياسەتى بەرە كۆرەنەو و بەكگرتن و پاشكۆپەتى لەگەل بۇرجوازىيەت دا، بەلەم ئەۋانە لە ئەنجامى نەبوۋى سەرچاۋەبەكى نۆنەتەۋايەتى خەبات، ۋە لەئەنجامى بوۋى كرىكارى قورسى بۇرجوازىيەت لە ناو بزۋوتنەۋەي كرىكاراندا ئەپوخىن، لەلەين گروپەكانى سەرمايەۋە ئەقۇزىنەۋە، ياخود بەكورتى بىن سەرو شوپن دەنگىان نامىتت.

ژماربەكى كەم لەۋانە ئەتوان بەرگەي يەكەم لىدان بگرن، بەلەم بىن گومان پوۋبەروۋى ئاسۋبەكى لەق ئەبنەۋە كە ئەنجامەكەي داپرانى سىياسى و پىۋىستى تىن پەربوون بە زۇر قۇناغ و داپىشنى سەرلەنۋى پىڭگاي تىكۆشانە، بەم جۇرە خۇبىنەنەۋە لەبەردەم دەرگايەكى داخراۋدا، پاشان دەست پىن كۆرەنەۋە سەرلەنۋى لە سفروۋە لەسەر زۇر بابەت. بەم شىۋبە ھەموو ئەو كىشانە ئەبنە واقىيەكى رۇژانەي گران و ۋەك لوغىمىك ئەپىتە تەگەرەي بەردەمى ھەموو پىۋىستەكى خەباتى ئەو ھىزە لاۋازانە، ئەمە شان بەشانى ھەموو لىدانىكى سىياسى و ئابۋورى تر كە ئەو ھىزانە روۋبەروۋى ئەبنەۋە.

ئايا ئەلئەرتايفىكى تر جگە لەو پىڭايە لەبەردەستدايە؟ ئايا پەربەۋەردىنى ھىلىكى شۇرپىڭىزى نۆنەتەۋايەتى، يان بەلەينى كەمەۋە ناۋەرۋىكىكى ئەو ھىلە، پىۋىستە ھەر بەو جۇرە ئەنجام بدرىت، واتە ھەنگاۋ بە ھەنگاۋ، گروپ بە گروپ، شار لەدۋاي شار، ۋولت دۋاي ۋولت، نەۋە دۋاي نەۋە؟ ئايا پىۋىستە ھەر لايەتەك بەھەمان ھەنگاۋدا پرەت، ۋە بەرھەستى ھەمان كىشەكان بىكات، خۇي با بەدەم ھەمان لىدانەۋە، ۋوشەۋ رىستەكانى باش فەحس بىكات بۇ پىك ھىنانى ھەمان دەرپىن، پاش ئەم پىڭا دوور و درىزە، پاش ئەۋەي بەھىز بوو ۋە بوۋە "حىزب"، كۆپىتەۋە لەگەل لايەنە "ھاۋتا" كانى تردا، يان گەر كەس نەبوو ئەۋا برەۋ بە ھىزى خۇي بدات ۋولت دۋاي ۋولت؟

ئىمە پىرومان وانى يە كە ئەمە تاكە ھەلبىزاردن بىت، بەلكو پىرومان وايە كە بەم پىڭايە ناتوانىن شىتەكى بەكەك ئەنجام بدەن. بە پىچەۋانەۋە، پىرومان وايە كە تاكە ئاسۋبەك كە روۋى تىن بىكرىت خەباتى نۆنەتەۋايەتى يە. ھەرۈك چۈن باس كۆرەن لە بوۋى كۆمەلەگاي كۆمۇنىزم خەپالە تا تاكە ۋولتەكى سەرمايەدارى لە جىھاندا مايتت، ھەر بەو شىۋبەبەش باس كۆرەن لە ئىنئەرتاسىۋالىزم ئەپىتە خەپال، كا تىك كە ئەۋ ئىنئەرتاسىۋالىزمە تەنھا بە راپاگەباندنى ھاۋكارى لەگەل ئەم ياخود ئەۋ خەباتى كرىكاران لە جىھاندا نىشان بدرىت، يان بە چەند دەرپىن و دروشىمەكى بىقەدار دۇزى جەنگە و چەكاربوون و ئىمپىرالىزم نىشان بدرىت.

ئىنئەرتاسىۋالىزم بەلەي ئىمەۋە تىگەبىشتن و مەبەستىكى ترە، بىرى يە لە ھەۋلەدان بەمەبەستى تەجاۋەز كۆرەن ئاستى كۆمۇنىتى ئىنسانى، چۈنكە چۈرچۈۋەي ئىنئەرتاسىۋالىزمى شۇرپى پىۋىستى بە يەكىتى و لەبەكەدانى ھەموو تۋانا شۇرپىڭىزىيەكەنە بە ئاراستەي داپىشنى ستراتىجىيەكى يەكگرتۋە لەسەر ئاستى جىھان، ۋە ھەرۋەھا لايەنە پىۋىستى يە سىياسەكەشى لە روۋى ئەۋ ئەركانەي كە بەرەۋروۋمان ئەبنەۋە لە ۋولت و ناۋچە جۇراۋجۇرەكانى جىھاندا.

ئاشكرايە كە ناتوانىت چارەي ئەم مەسەلەيە بىكرىت نە بەپىڭايە ۋىستىكى پاك و تەمىز و نە لە ماۋەي شەۋرۋىڭىدا، ۋەنە بەكۆرەۋەبەكى دوور و درىزى "پەرۋەردە كۆرەن و ھۇشيار كۆرەنەۋەي زانستى" يە، ۋەك نۆنەتەۋايەتى دوۋەم ، ۋە بىن گومان زۇر لايەنى تىرىش، ۋاي نىشان ئەدەن، ۋە نە بەپىڭايە "كۆكۆرەنەۋەي ھىزى يەك بەبەكى تىكۆشەرەكان"، يان بە پىڭايە داپىشنى "تېۋىڭى تەۋاۋەتى"، ۋە يان بەپىڭايە پىك ھىنانى "سەر كۆرەنەۋەي يەكى ۋا كارامە كە لەكاتى پىۋىستى خۇي دا پىتە گۆرەپانى جەنگەۋە"، ئەۋ كاتە پىۋىستەي، كە داھاتۋىيەكى ھەمىشە دوورە، كە خەباتى پىۋىستە دۇزى سەرمايە ئىتر بۇتە خەباتىكى رۇژانەي بەردەۋام، بەلەي ئەم ئاراستە سىياسىيەۋە ئەۋ خەباتە رۇژانەي يە پىۋىستە تەۋقوت بىكرىت، يان ھەشار بدرىت، ياخود لەبەكۆر جىابىكرىنەۋە بۇ ئەۋەي لە كاتى پىۋىستە تۋان بەكارى

بھین، وہك هميشه واپان كردوهه، به بهرژه وهندي گروپك له له گروهه بوزجوازيه كان دژي گوروييكي تر) كه به لايانه وه گوايه خراپتره، دواكه وتوو تره، فاشيست تره . . .)

ئه گهر حيزي چيني كريكار نه وه نه يت كه نه و گروپانه دهري نه پرن و به ناو بانگيشه ي پيكهاتي نه كن له وولاتيك يان چند وولاتيكدا، نه گهر دژ بين به تيگه بشتي " حيزي چيني كريكار"، وه نه و تيگه بشته رايگه به نين كه " چيني كريكاري خو ريك خستو له چينه كه ي دا، واته له حيزه كه شي دا"، كه نه مه ياري كردن ني به به وشه، وه به ربه رچي تيگه بشتن و بيروراكاني سوشيال ديوكرات (سالي نيزم، تروتسكيزم . . .) بدهينه وه سه بارت به حيزب وهك ده زگا به كي روشن بيران، هوشياره كان، يان جه ماوهري كريكاران . . . هتد، يان وهك هه لگري هيلكي راسته قينه و خو پيك هيتهر به شيوه به كي ئيرادي له چوارچيوه ي وولاتيكدا، كه چاوه رچي نه وه نه كات جه ماوهري ناووشيارو نه شماره زا به داوي كه وي ت. يان كه نيونه ته وايه تي به لايانه وه برتي به له فيدراليزمي چند حيزيك، يان حيزيك كه پهل و پوي هاويشتوه بو وولاتاني جيهان . . . هممو نه م هه لويسانه داواي خوداچرينيكي ته واوه تي و به كرده وه نه كات له گه ل هممو نه و بوچوون و هه لسوكه وتانه دا كه دژن به ئينه رتاليزمي پروليتاريا، وه خو يان له خو ياندا هچ نادن به دهسته وه جگه له سلوكيكي ناسيوناليسي و به رگري كردن له وولات.

له ناو نه م تاقمه دا، له هممو يان رونتر نه وانن كه پيشخستي ريكخراوه كه يان (يا خود گروهه كانيان) وهك مه سه له به كي ناوخوي، يان نيشماني نه بين، نامانجيان نه ويه پيش هممو شتيك " خو يان" به هيزو پيگه يشتو بكن بو نه وي بتوان له داهاتوودا له سه تهر ي هيزه وه په يوهندي به سن له گه ل گروهه كانى تر دا. نه م ريكخراوانه پيوسته بخزينه روو بو دژايه تي كردنيان، به تا به تي له رچي مناقشات و نووسين له سه ريان.

بهك بيننه جيهانيه كانى نه و گروهه كانى وهك با به تي " خاوه ندرتي تا به تي" به خو يان نيشان نه دريت، واته هه لسوكه وتكردني دوو رو ي يانه ي حوكم، سال خسته سه رسال بو كو يونه وه ي دهري " شورشگيريه كان" له " نه ته وه يه كگرتوه كان" دا، نه مه ش هه لسوكه وته كانى پارته كانى نيونه ته وايه تي دووه م با شترين نمونه يه تي.

ئيمه رمان وايه كه نه م ريگايه به حتمى روويه رووي كوسپ و ته گهر ي تازه و نه فسانه ي نوي مان نه كاته وه، هه له بهر نه م هو يه به كه نه يت خه بات كردن نه وه ستي نريت دژي هممو بوچوون و بهرژه ونديه كي ديارده ي گروهه چيني، نه و ديارده تر سنا كه ي كه روزه نه و دابه ش كردنه دوويات ده كاته وه كه له لايه ن بوزجوازيه ته وه كريكارانى له سه ر ريكخراوه وهك خزمه ت چي بازار به كان و حكومته ته كان، واته خسته وه به ره م هيتان و دوو باره به ره م هيتانه وه ي نه و زنده با به يه كي لي يان ده رده هيتريت.

دهر باره ي هه ندي لايه ني تر

ئيمه نازانين نه وه ي كه له پيشه وه خراوه ته روو به سه بو گه ياندي پيشناره كه مان يا خود نه، وه يان پيوست به په ره پيدائيكي فراوانتر نه كات، به لام له گه ل نه وه شدا به پيوستي نازانين ده ستي شاني هه ندي خالي ئيحيات بكنين. زورن نه وانه ي له داهاتوودا داواي نه وه مان لي نه كن: كه مي و تاجر دده بهك و چون پيوسته هه ستن به خو ريكخستن له سه ر ناستي تيرواني ئينه رتاليزمي پروليتاريا؟ به چ جو ريك نه مه ديارى نه كريت؟ كني پي هه له سي ت؟

پرونه لای هممووان که کس بیر له وه ناکاته وه که رۆژی له رۆژان خهبات تیکه بکات، یاخود تهانهت بهابنیکیش بلاویکاته وه، له گهله ئهوانه ی که له بهر هری دوژمندا سهنگه ریان گرتوه و تی ئه کوشن. ئه وهش ئاشکرا به که له گهله دوژمنی چینایه تی دا به هیچ جوریک نه ریکه و تن، وه نه چوونه ناو ریزه کانی به وه، به ههچ مه به سیک بیت، له ئارادانی به . به لام مه سه له که هه ر ئه م هه لو یسته چینایه تی به نی به به رووی دوژمندا، به لکو ئه و راستی به شه که له ناو ئه و گروپانه دا که بهر هری دوژمن پیک ناهین، زور جار ده مارگیری، یاخود تیروانی سهر ژمیرانه ی پاک ده وری تیکه ده ری خو ی ئه بینیت. واته هه لسه که وتی سیاسیه ی لیک جیا که ره وه، پیک هه لپه ژان له سه ر " مشته ری" هاویه ش، یان گرتنه به ری هه لو یستی نیشتمانی، یاخود پاراستی " قه لای تایه تی" دا پو شرا و به توندوتیژ.

ئیمه ناتوانین خو مان له و مه سه له یه بدزینه وه، له کاتی که با به ته که پیشنیاریکی ئینه رناسیونالیستی خه با ته . به لام با ئه وه روون بیت که کس له ئیمه بیر له وه ناکاته وه کردار بکات له گهله گروپیکدا که بانگیشه بو ئونه ته وایه تی چوار، یان ماویزم، یاخود جیهانی سی یه م ئه کات.

گه ر نیشانه کانی دوژمنی چینایه تی له هه ندی حاله تدا روون و ئاشکراییت، ئه و له هه ندی حاله تی تر دا شاراو به و زه حمه ته ده ست نیشان کردنی هه لو یستیکی روون له و رووه وه، ئه مه ش به تایه تی له حاله تیکدا که هه نگا و ئه نیت به ئاراسته ی مه به سیک که له گهله خو ی دا پیشکوتنیک هه لگرتوه له رووی وه زعی ئیستی یه هیزی و لیک دا بران و پرژوبلاوی به وه .

ئیمه یه گومانین له وه ی که ناتوانیت بنیاتی کومه لیک نه رکی " پرۆگرامی" بکریت که به ته واهه تی دوور بیت له کاریگه ری هه لپه رستی به وه، ته نها له حاله تیکدا، ئه ویش گه ر له وانه بیت بتوانیت، که ئه و نه رکانه ته نها گروپیک خو ی له گهله خو ی له سه ری ریک بکه ویت. چونکه ناتوانین بلین که هاو پین یان یاخود گروپی تر، له م وولات یاخود ئه و ناوچه ی دنیا، به هه مان شیوه گه یشتون به هه مان شت، به هه مان ئاست له خه باتدان. ئه وانه له گهله ئه وه ی خاوه نی ئه م یاخود ئه و بوچوونیش بن، گه ر ئه م بوچووانه به شیوه یه کی فراوانیش بلاو کرایته وه له هه ندی ناوچه دا، هه مووی به ره می ئا که میژوو به که که به شی که سی پیوه نی به، هه ر له و میژوو شه وه به، که له پیشه وه ده ستمان خسته سه ری، که م یاخود هه چ نازانیت له سه ری له جیگاکانی تر.

له م رووه وه سالیک مانگرتی کریکارانی کانه کان له به ریتانیدا، که نه بووه فا کته ریک بو ده ست پیشخه ریه کی جدی بو پیک هیئانی به ریه رچه دانه وه به کی کومه کی نیوان زور گروپ له جیهاندا، ته نها لاوازی سنوری ته سکی خه بات ده رنا پیت، به لکو ده بری کاریگه ری سیکتاریزم و ئه و تیگه به ستمانه ئه کات که له لایه ن سوشیال دیموکراته کانه وه به باشی بناغه ی دا کو تراوه .

له رووی جهنگی نیوان عیراق - ئیران دا، له رووی وه زعی کریکاران له ئه فه ریقای خوارودا، له بولیشیا و زور جیگای تری جیهان دا که پرۆلیتاریا له خه باتدا به، وه لیدان له سه ر لیدان بو رجوازه کان هه موو سه ره لدا نیکه سه رکوت ئه کن، به چ هه لو یستیک، یاخود وه لامیک، گه ر بچو کیش بیت، هه ستاین له سه ر ئاستی جیهانی؟ چون رو به رووی ئه و وه زعه بیسه وه؟

چون ده ست نیشانی خاله سه ره که کمان بکه یین له پیناوی پاگه یان دنی داوا که ماندا، به مه رجیک بتوانیت هه ر له سه ره تا وه خو ی پارێزیت له ترسانکی که وتی هه وله که مان به ر له ده ست یه کردنی، که زینده به چال نه کریت! (چونکه یا نه بیت پیشنیاره که غامچ و ناروشن بیت، که هه موو کس " خراب و باش" به هینی خو ی بداته قه لم، یان زور دیاری کرا و داخرا و بیت که ته نها ئه وانه بگریته وه که هه ر له ئیستا وه بنیاتی کاریکی هاویه ش ئه کن پیکه وه).

به لای ئیمه وه ته نها مه رجیک که بتوانین خو مان یه بناسینین هه لسوکه وته (مارسه)، ئه مه ش له به شی دووه می پرۆژه که دا روون کرا وه ته وه. گه رچی هه لسوکه وتیش و هه موو لایه کانی تریش ناتوان خو یان له ئا که " زه مانه تی" به ره تی به دوور بگرن که ئه ویش: خه با ته .

پیشنیاری ئینتەرناسیونالیستی

به ئامانجی:

به شداری کردن له وهرچه خاندنی باری ئیستای بێ هیزی و پرژوبالۆی گروه شوێشگێیه کانی پرۆلیتاری جیهانی، وه بههیزکردنی توانای به شداری کردن له خهباتی چینایه تی دا. ههروهها بهمه بهستی، بههیزکردن و برهودان به ههلوێست و تێروانی لهیهك نزیك، بهمه بهستی رێکخستن و چڕکردنهوهی هیزیکێ نیونه تهوهیی به کگرتوو، که ئه مرۆ ئه و توانایه ههیه له گه له هه موو بێ هیزی و هه له کانی دا، ئیمه پیشنیاری ئه م خالانه ی خواره وه ئه که بێ.

1. بهر په رچه دانه وه به کی به کگرتوو له پرووی په لاماره کانی سه رمایه دا (بۆ نمونه دهر باره ی بزووتنه وه ی کرێکارانی کانه کان له بهریتانیا، بزووتنه وه ی کرێکاران له ئه فهریقای خوارو، دژی جهنگی عێراق - ئێران . . . هتد): بلاوکراوه ی هاوبه ش، شالۆی کۆمۆنیستانه، لیکدانه وه ی سیاسیه، په کزبێن، په یوه ندی هاوڕێ یانه و ئاراسته دانی په کگرتوو به پرووی ئه و با به تانه ی که روو به پرووی پرۆلیتاریای جیهانی ده بنه وه.

2. بهمه بهستی پیک هینانی بلاوکراوه به کی هه وال نامه ی:

أ. دهر باره ی خهباتی کرێکاران، له رێگای بلاوکردنه وه به کی فراوانی ئه و خهباتانه وه پێی توانا ده ست خسته سه ر لایه نی گرنگی خهباتی کرێکارانی جیگا جیا جیا کانی جیهان، له رێگای ناساندنیان به خهباتگێرانی جیگا کانی تر، بهمه بهستی پته وکردنی بوونی نیونه ته وایه تی پرۆلیتاریا و هاوڕێ یه تی پرۆلیتاریانه.

ب. دهر باره ی گروهی سیاسی جیاواز، نهك ته نها له سه ر ئه و لایه نانه ی که هاوبه شی بانگه وازه که ئه که ن، به لکو له سه ر ته وانه ی که دوژمنیش، چونکه ناساندنیان فاکه ریکێ پێویسته بۆ خهباتی بهر په ره کانی کردنیان.

ج. زیندووکردنه وه ی ئه زموونی میژوویی و دوو باره بلاوکردنه وه ی ئه و به ره مانه ی که خهباتی پرۆلیتاریای جیهانی به ره مه می هیناون له ماوه ی خهباتی دوور درێژی پرۆلیتاریادا دژی سه رمایه وه هه موو میژووی چه وساندنه وه.

3. په ره پیدانی ووتوێزی تیۆری و سیاسی له نیوان لایه نه جیا وازه کانی بزووتنه وه که به ئاراسته ی پیک هینانی هه لوێست و تێروانیکی په کگرتوو، وه وهك به شداری کردنیك له په ره پیدانی هه لوێستیکی سیاسی شوێشگێرانه ی په کگرتوودا.

له نیوان ته وانه ی که نهك ته نیا دهر په ی ئه م کومه له خاله ن، به لکو خۆیان ئه بینه وه به شیوه به کی کرداری له ئاستی کرداریکی په کگرتوودا و تی ئه کوشن بۆ پێشخستی ئه م بانگه وازه - به تابه تی خالی به کی ئه م بانگه وازه ی "خهباتی هاوبه ش" . . له نیوان ته مانه دا پێویستی به کی سه ره کی به که لیدوان و موئافه شاتی بهمه به ست پیک به تیریت.

4. رێکخستی جیهانی گه باندنی شت به په کزی، ئه مه ش داوای پیک هینانی تۆریکی خوێش دهستی ئال وگور و ها تووچو ئه کات، که بنکه به کی ماددی پیک ته هیئت بۆ خالی حه وت.

5. بوونی گوڤاریکی جیهانی ، نەك وەك دەرزى دان لە نووسین و ھەلوئىستى جیاوازی گروپەکان . بەلكو وەك پيويست بىتە چەككى پتەوکردنى خەبات و چالاكى ھاوبەش ، لە پیناوی دامەزراندن و بلاوکردنەوێ ھەلوئىستى ھاوبەش ، ھەرۆھا و بىن گومان ، بە تامانجى پەرەدان بە مناقەشائى عەلەنى پيويست كە پەيوەست بىن بە بابەتى زىندووێ ئەركەكانى ئەمرۆى خەباتەو ، لەسەر ئەو چالاكیانیەى كە بپاردراون ، ھەرۆھا لەسەر بابەتى "كراوھ" ، كە بە كۆمەكى رىك ئەكەوین لەسەر گرنكى يەكلاکردنەوێیان .

6. لە چوارچۆی رىكەوتنى ھەموو لایەنەکاندا ، ياخود تا ئەو راددەيەى كە رىكەوتنى يەكگرتوو بوو ئەدات ، رىكا بديت بە بەشداری كردنى گروپەكانى تر لە بلاوكراوھكاندا ، وە بە پىچەوانەشەو . وە ھەرۆھا بلاوکردنەوێ نووسى لایەنەكانى تر كە راي خويان ئەدەن لەسەر ئەم پرۆژەيەو لەسەر بابەتەكانى تر .

7. ھەولدان بۆ پىك ھىنانى لىدوانىكى "ناوخواى" ھاوبەش ، نەك تەنھا لە چوارچۆی گتوگوى "رەسمى و ئاشكرای" نيوان ئەم گروپ و ئەو گروپ ، بەلكو ھەرۆھا بۆ برەودان بە ووتووێزى نيوان كۆمىنستەكان لەسەر ئەو بابەتەكانى كە "لەرۆون" .

تەواوى چالاكى و بپارە جوړبەجوړەكانى ئەو گروپانەى كە بەشداری ئەكەن پيويستە بەشيوەى رىكەوتنىكى ھاوبەش ئەنجام بديت ، واتە بەشيوەيەكى كۆمەكى .

ئەم داوايە ئاراستەى كى كراوھ؟

1. ئەوانەى كە لە جیهاندا بە خەباتى رۆوېرۆوونەوێ ھىرشەكانى سەرمایە ھەل ئەسن ، دژى جەنگە ئىمپىريالىستەكان ، ياخود نيوان گروپە بۆرجوازيەكان ، دژى ھەموو چوارچۆيەكى بۆرجوازي (جا رەنگە و شيوەى ھەرچۆنك بىت) ، وە تامانجيان بىيات نانى دكتاتۆريەتى پرۆليتارىايە دژى بۆرجوازيەت ، پەيوەندىە كۆمەلایەتەكەى ، دژى ھەموو جوړەكانى چەوساندنەو .
2. ئەوانەى كە پشتگىرى ئەم لایەنى بۆرجوازي ناكەن دژى ئەو لایەنى تر ، ئەوانەى كە نەبەرگى لە ھاوبەبمانى چىنايەتى ئەكەن ، وەنە ھاوبەشيشن تايادا ، بەلكو لەخەباتدان دژى ھەموو بۆرجوازيەت .
3. ئەوانەى كە لەكردەویدا ئەو ئەگەيەن كە كريكاران " نيشتمان" يان نى بە ، كە ئەمەش تەنيا ئەو ئەگەيەنيت كە پرۆليتارىا ناتوانيت بەرگى لە شتىك بكات كە نى يەتى ، بەلكو ھەرۆھا ئەو ئەگەيەنيت كە پيويستە لەسەرمان و "ئەتوانين" بەشداری لە خەباتى شوړشگىرى و ئەو ئەركانەدا بکەين كە لە وولاتان و جىگا جياجياكانى جيهاندا سەر ھەل ئەدەن ، لەگەل ئەو شدا كە بە بۆچوونى بۆرجوازيەت ئەو بەشداری كردنە ، ياخود "تدخل" ، وا لەقەلم بديت كە رەوانەكردنە (تيدير) ، ياخود دەستدرىزى كردنە دژى " مافى نەتەوەكان لە ديارى كردنى چارەنووسياندا " . ئەو ياسايەى كە ھەموو جارى بەرزكراوھتەو لەكاتىكدا كە پرۆليتارىاي شوړشگىرو ھىزە پيشرەوەكەى ھولى بەھىزكردنى يەكىتى نيونەتەوايەتى داوھ دژى دوژمنى يەكگرتويان ، ئەو مافەى كە شەقى تىن ھەلدراوھ كاتىك كە مەبەست ئەنجام دانى داپلوسين و لەناوېردنى بزوتنەوێ شوړشگىرى بوو .
4. ئەوانەى خەبات ئەكەنە دژى سياسەتى " بەرگى كردن لە ئابورى نيشتمانى " ، لە مەنھەجى پەرەپيدانى ئابورى ، دژى " قوربانى دان بۆ چارەسەركردنى ئەزمە " . ئەوانەى كە بۆرجوازيەت ناتوانيت سياسەتى پەرەپيدانى ئابورى و بەرگى نيشتمانيان

دەرځوارد بدات، ھەتا لەو کاتانەشدا کہ " وولاتەکەیان " ڕووبەرپرووی ھێرشى ئابووری و سەربازى و سیاسى دەرەوہ بۆتەوہ .
ئەوانەى کہ بەردەوام لە خەباتدان دژى ھەموو ھێزى بۆرجوازى لەناو وولات و لە دەرەوہدا .

5. ئەوانەى کہ خەبات ئەکەن دژى ھێزى ئابدیۆلۆجى بۆرجوازى، کہ ھەولى بەستەوہى پڕۆلیتاریا ئەدات بە ئابووری و سیاسەتى دەولەتى ئەتەوہى بەوہ،
وہ ھەولى چەک کردنى پڕۆلیتاریا ئەدات لە ژێر ناوى "واقعەکە ئەوہ ھەل ئەگریت"، یاخود "سیاسەتى" لەو دوو درێندەبە ئەوہیان ھەلبژێرە کہ سەلامەت
تە ."

6. ئەوانەى کہ "گۆرپى"، یاخود "گرتەخوى" نەقابەکان بە ئەرکى خویان نازان، بەلکو بە پێچەوانەوہ، نەقابە بە ئامرازىک و دامەزراوہىکى
بۆرجوازى و دەولەتەکەى ئەزانن. لەبەر ئەو ھۆبە نەقابە بە ھىچ جۆرىک نە دەربى بەرژەوہندى دەست بەجى و نە بەرژەوہندى مێژووى پڕۆلیتاریا،
ھەرواش دوورە لەوہى کہ ھەتا بە رێکەوتیش بێت خوى بىنیتەوہ لە پڕوگرامى شۆرشگى پڕۆلیتاریادا .

7. ئەوانەى کہ رێکەن لەسەر ئەوہى کہ یەکێک لە ئەرکەکانى زەمىنەى خەبات بەردەوامى دانە بە شەرى دژایەتى کردنى ئەو ھىلەى کہ ئاراستەى
ھاوہیماىتى چىنایەتى ھەل ئەچىنیت، ئەو ھىلەى کہ نەقابە بەرگى لى ئەکات. ئەوانەى کہ سوورن لەسەر دژایەتى ئەواوى ئیوان نەقابە و چىنى پڕۆلیتاریا .

8. ئەوانەى کہ لە سنوورى توانایاندا بەشدارى پتەوکردنى ھەموو ھەولیکى "گەر چى لاواز و پچووکیش بێت" خۆ رێکەستى پڕۆلیتاریا ئەکەن دژى
سەرمایە، لە رێگای پەرەپىدان و گشتى کردنەوہ و ڕۆچوونى خەباتى بەرہەرەکانى کردنى سەرمایە .

9. ئەوانەى کہ برەو بە خەبات ئەدەن دژى ھەموو کردەوہ داہلوسینەرەکانى سەرمایە، جا چ ئەو کردەوانەى بەرێگای ھىزى سەربازى
رەسمى "حکومى" یە وە ئىنجامى ئەدەن، یاخود ئەوانەى بەرێگای ھاوڕى مەدەنبەکانیانەوہ، چ چەپ بێت یاخود راست. ئەوانەى کہ بەپى توانایان
ھەولى پتەوکردنى ھاویشتیوانیان ئەدەن لەگەل گروپەکانى تری ھاوڕى یاندا کہ دووچارى داہلوسین بوونەتەوہ .

10. ئەوانەى کہ لە خەباتاندا دژى بۆرجوازىت و سىستەمەکەى، تەنھا چەکیان ئاراستەى شۆبەبەک، یاخود ئاراستەبەکى ديارى کراوى سەرمایە
ناکەن، واتە (لایەنى زیاتر درێندانەترى بۆرجوازى، سەربازى... ھتد)، وە بەرگى ناکەن لە دیموکراسیەت و خەبات کردن بۆ بەرفراوان کردنى .

11. ھەر بەو مەبەستە و لەرووی سەنگەرگرتنى بۆرجوازىنەى فاشىزم / دژە فاشىزم دا، لە خەباتان دژى سروشتى چىنایەتى بۆرجوازىنەى جىھانى
دیموکراسى و دژە فاشىزم، وە لە خەباتان بۆ لەناوکردنى دەولەتى بۆرجوازى، جا گرتگە نە لە ژێر چ ھىلەیکدا بێت، بە مەبەستى لەناوکردنى سىستەمى
کارى کرى گرتە لەسەر ئاستى جىھانى، لە رێگای لەناوکردنى کۆمەلگای چىنایەتى و ھەموو جۆرەکانى چەوساندنەوہوہ .

12. ئەوانەى کہ ئىتەرنالیزمى پڕۆلیتاریا بەلایەنەوہ لەسەر و ھەموو شىکەوہ برىتى یە : لەخەبات کردن دژى بۆرجوازىت لەھەر جىگایەک ڕووبەرپرووی
ئەبیتەوہ، لەرێگای ھەرەسپىنەنەى (ئەزامى) شۆرشگى لىکاتى جەنگدا، کہ برىتیبە لە جەنگى شۆرشگى پڕۆلیتاریای جىھانى دژى
جەنگى بۆرجوازىت، واتە شۆرشەکەى .

13. ئەوانەى برۆیان واہ، لەگەل بۆچوونە جیاوازەکاندا دەربارەى حىزب، کہ حىزبى پڕۆلیتاریا یان ئىتەرناسیۆالیستى یە یاخود نى یە .

14. لەکۆتای دا، ئەوانەى بە پى ھىزوو مەرجى خەباتیان ئەرکەکانیان لە خەباتاندا دژى بۆرجوازىت وا ديارى ئەکەن کہ دەربى دوو ئاراستەى بنەرەتى
بێت:

أ. تاودانى پىشخستى سەربەخوى چىنایەتى پڕۆلیتاریا،

ب. بەشدارى کردن لە بنیات نان و برەویدانى نەھجى ئۆنەتەوایەتى پڕۆلیتاریا و حىزبە جىھانەکەى .

واتە لەگەل ئەوہى کہ مەرجى ئایەتى خەبات، ھۆکارەکان، ئەرکە ئەولەویەکانى خەبات لە جىگایەکەوہ بۆ جىگایەکى تر بگۆریت، بە حوکمى
بوونى سەرمایە و بزوتنەوہى کۆمۆنىستى کہ بەشۆبەى جىاجىا سەرھەلئەدات، بەلام ئاسۆ و ئامانجى تەنھا یەکیکە، ئەویش پىک ھاتنى پڕۆلیتاریا بەوہ
چىن، وەك ھىزىکى جىھانى بۆ لەناوکردنى سەرمایەى جىھان .

چەند ڕوونکردنەوہیەک: .

پرومان وايه كه زور زارواو و دهرېږن پېوست به چاككردن ياخود تهاووكردن نكهن . به دنلپاي يهوه ئيمه نههاووين سهرتاپا لهو لايه نهوه بهرگري له پيشناره كه بكمين ، بهلكو نهوهي گرننگه له لمان هيلې گشتي پيشناره كه به . لهسهره تا دا ، له خيالې مناقه شه كه كانماندا دهر ياره ي باري سهردهم و چوئيه تي ههلدان بو دهست پين كردن له پيناوي وهرچهرخاندني نم باره ي ئيسنادا ، هه ندين هاوري تارادده پهك ين هيواي يان دهرېږي ، به تا بيه تي چوئيه تي پيشوازي ليكردني بانگه وازه كه و تواناي به جي هيناي . زور باش پرومان وايه كه له رووي په لاماري رور له دواي رورې بوجوازيه ت دا دزي پروليتاريا ، دزي ههوله كاني (كه زور جار لاوازي و ين هيواي نه دن به ده سه مه) بو دوزينه وه ي چاره پهك بو باري خه بات ، به رووي جهنگي نيوان بوجوازيه كاندا ، به رووي كوشتاري به رده وامي نافرته و پياوو مندل و پيري كريكاردا ، سياسته ي سيكتاريزم ، ناراسته ي ين ده سه لاتي ، " سياسته ي دهست به رداريوون له نركه كان به ناوي نه وه وه كه له دهاوودا يه ينه وه سهر يان " ، سياسته ي بهرگري كردن ، به هرجوريك بووه ، له باري ئيسنای بزووتنه وه كه ، نمانه هجي جيگاي ني به له لاي ئيمه .

دهست نيشان كردن و تيگه پيشن له باري ئيسنا تها له پهك ريگاوو ته تاويت خو ي دهرېږيت ، نه وپش به مه به ستي به ده ست هينانه وه ي زمينه ي وون بوو ، ووزال بوون به سهر ين هيزه په كاندا .

بو نم مه به سته پيوسته ئيلتراميكې هاوېش بخريته روو بو گورانكاره كي راديكالي په يوه ندي جيهاني نيوان شورشيگه يزه كان ، واته تپه ريكردني په يوه ندي ساكاري تالوگري نامو و نو سراو (كه زور جار نه مش بووني ني به) ، به ره و وهرگرتي هه لوئستي يه كگرتو له رووي هيزشي بوجوازيه تدا دزي پروليتاريا ، به ره و هه نگانان به مه به ستي به جي هيناي په يوه ندي كه پيوست كه تاويت هيلې ووردبوونه وه و مناقه شات له سهر نه و باسانه ي كه پيوست بو به هيزكردني مه نه جي ها به شي خه بات .

يهك لهو " پرسيارانه ي " كه پرورزه كي بهم جوړه تها يان هينته تارواو ، نه وه به كه : به چ جوريك نم بهرنامه به جي به جي بكرت ؟

ئيمه ده ست نيشاني پينج خال نكهن ، گهر لاي هه موان په سه ند بيت ، بو چوئيه تي ريگخستي جي به جي كردني نم بانگه وازه . ئيمه بانگيشه ي نه وه نادمين كه وه لامي هه موو پرسياره كان ، ياخود كيشه كانمان بده ينه وه ، بهلكو تها ئيلتراميك نيشان نه دم ين به خه بات له پيناوي به دي هيناني دا .

* تاشكرايه كه بو نه وه ي زامني به دي هيناني نركيك بكرت ، ياخود دنلپاي به دي هيناني خيزاي هه ندي كردار بكرت ، پيوست به يه كرينيني راسته وخو نكات . به لام ئيمه رامان واني به كه به ين نه وه ئير هيچمان بو نكري ، به تا بيه تي له مرودا ، به لايه ني كه مه وه بو ئيمه كه نيشته جي نم ناوچه يه ي جيهانين .

* له ئيسنادا هيج توانايه كي وا نايين كه بتوانن كو بوونه وه يه كي جيهاني پيك به ين ، سه فه ركردن بو ئيمه (له رووي تابوريه وه) فه ده غه به . سه فه ريك به دريواي هه شت هه زار كم نكاته كرني پانه مانگان (زياتر له بيست مانگه ، گهر به و رادده نزمه وهرې گرين كه له لايه ن ده وله نه وه دباري كراوه) .

* بويه ئيمه واي نه بيتن كه له هه نگاوي يه كم دا ، په يوه ندي وناگاداريون و مناقه شات ، له نيوان هاوړين يان له نه ورويا و هاوړين يان له دهره وه ي نه ورويا ، به ريگاي نامه و نو سين ناردن بو يه كترې نه نجام بدرت .

ين گومان نم ته گره به دوامان نه خات ، سه رگرتي كاره كانمان گرانتر نكات ، به لام نه وه ناگه به نيټ كه ده سه وه ستان بوه ستين (بو ناگاداري ، گه پشتي نامه پهك له نه وروياوه پانه تا بيست رورې نه وپت ، نه وپش نه گهر مانگرتن له تارادا نه بيت) .

* باري تاسايش (نه وه ي باوړي به شه ريعت هه به ، هه ر تها كه ريكي به ره لاني به و بهس ، بهلكو هه په شه به كي گه وره به له سه ر شورشيگه يزه كان) ديسانه وه كوسپيكي تره ، به لام نه توانرنت وه پيوسته چاره سه ر بكرت .

* هه ره وها زمان ته گره به كي تره . له لايه ن ئيمه وه تاكه زمانيك كه بتوانن پين بنووسين ئيسپاني به . هه ندي هاوړين مان به گران ته توانن نيتالي و ئينگيزي و پرتوغالي بخوئنه وه . هه ندي هاوړيني تر له ريگاي زور كردن له خو يانه وه نه توانن فه رنسي تي بگن ، به لام به لاي نه له ماني دا هيج ناكريت . زمانه كاني تر لاي ئيمه " بوونيان ني به " .

لهېر هم هڅه ، نو شانې که به ئېسپانی پیمان ته گات جياوازی نه پټ له رووی لاکو کړدنه و په يانه وه له چا و زمانه کانی تر دا .

يو کونای هينان هم ده ست پېشخه ريه ، نه وهی بنه ربه تی بوو خراوه ته به ردهم نه وانه ی به گرنه گيه وه به ته نگه بابه ته که و رېککه و تن له سه ری دین .
له داها تودا نه و لایه نانه ی که په یوه نده به بابه تی " رېکخسته وه " به ده ستیان نه گات ، واته چو زیه تی بینمان بو جیه جی کړدنی بانگه وازه که و پیک
هینانی پروژو که .

نهمه ش ناو نېشانه که مانه بو نه وانه ی په یوه نديان پوه نه کن :

فېبرواری 1986

مەبەستمانە روونى كەبىنەو . . .

ياخى بوون لە بانيا لۆرە

سىبىتەمبەرى 1993

وەكو لە نووسراوە كەماندا لەسەر جەنگە لە يوگوسلافيەو خەباتكردنى پرۆليتارىيا دژى ئەو روونكردنەو بەردەوامە لە بارى ژيان كە ياخى بووەكانى بەناچارى بردوو بەرەو تيشكانى بىن گومان لە بەرەكانى سوپاي سىرېدا، ئەوومان دووبات كردهو كە هەتا لە خراپترين سەردەمى دژە - شۆرش دا تاكە بەدبلى زىندوى درېندەى سەرمایەدارى بەردەوامى خەباتى چىنايەتیمانە . لەگەل ئەوهدا كە ئەو مەلوماتانەى دەستمان كەوتوو لە ناوچەى شەرەكەو زور پارچە پارچەن بەلام ئەوتوانەيەمان ئەداتى كە رۆشنايەك جەبىنە سەر تواناو وىستى بەئىرادەى پرۆليتارىيا لە ناوچەكەدا، سەر ئەووى كە ئەو ئاستە لە نیشانە تىكشكىنەرەكان كە لەخوى گرتوو وە ناكوكيە كۆمەلایەتەكان كە هەليگرتوو هەرەشەى ئاشكرای تىكشكاندى هەموو دامەزرارەكانى تيا بەدى ئەكرېت، وە ئەووشى ليوە بەدى ئەكرېت كە بۆرجوازىت تيايدا پەنا بۆ هيزە " پرواپىكراو " و " مەلەكى " بەكانى بەرېت .

لە سەربازگى سىزب لە بانجا لوكا (باكورى رۆژئاواى بۆسنىيا) سى تىمى سەربازى، دەستەى يەكەمى سەربازى كراچىنا، تىمى شانزەهەمىنى ماتۆرسوارى وە لىواى يەكەمى زىرپوش، لە 10 ى سىبىتەمەردا ياخى بوون لە گىزانەوەيان بۆ بەرەى پيشەووى شەر . ياخى بوو " سىزبەكان " - لەو دەقەيەو كە بەيەكادانى ناسيونالىستى توایەو - بە زىرپوشەكانیانەو چوونە ناو شار و دەستيان گرت بەسەر دام و دەزگا سەرەكەكاندا، بەتايبەتى دەزگای راديو و تەلەفیزیونى محەلى، بەسەر هەموو شارەكەدا و بەسەر بنكەى سەرکردايەتى سوپادا! راپەريووەكان دەست بەجى دەستەيەكى سەرکردايەتيا بۆ خويان ديارى كرد، " بەرپويەرايەتەكى مەرکەزى كوتوپر " ، ناوبراو بە " سىبىتەمبەرى 93 " ، كە راپەرايەتى ئەكرا لەلايەن ئەفسەرە بىن پلەكان و پلە نزمەكانەو . ئەتوانرا نائىب عەريف بدۆزىتەو لە سەرکردايەتەكەياندا!

داواكارىەكانيان برىتى بوو لە: زيادكردنى "كړى بىن نرخەكەيان" (بەهاى يەك دۆلار بو مانگانەى سەربازىنكى سادە) ، گرتنى " بازرگانەكانى جەنگە ، ئەوانەى لەبرى ئەووى بىن و لە سەنگەرەكانى شەردابن بەدواى دەولەمەند بوونەوون بە دەست لەمەل كەل ئەوانەى لە دەسلاتدان، خەرىكى بەسەربردنى ژيانىكى خوشن لە پشتهو، هەندى جاريش لە ناوهندىكى مۆدرېندا " . " لىستەيەكى رەشى " 700 كەسى لەناوى ئەو بازرگانە ديارى كرا و دەست كرا بە دەستگىر كەل . شەرەفى كەردنەووى زىندانە بوگەنەكانيان لە هەندى ئىواراندا دابوو بە سەرۆكى شارەوانى . مانگىك لەو بەر سەربازەكان، كە هەر پرۆليتارىيەكان بوون كرابوون بە سەرباز لە جل و بەرگى نيشتمانى دا، بەئاشكرا بەرپەرجى بارى نالەبارى ژيانيان و هەرەشەى " چەكەكەلمان وەرگىزىن روووە ئەوانەى لە پشتمانەوون! " يان، بە زمانى خويان، دووبات ئەكدهو . لەگەل هەموو ماووى ئىجازەتەكە ئەترسان لەووى لە گەرانەوەياندا خيزانەكانيان كە پەرەوازە كرابوون بۆ نەدۆزىتەو . پەرەوازەيەكى وا كە ئەگەر كەسەكان تيايدا بە دەردى خوشيان بمرن راست نى يە . ئەو پرە پارەيشى كە دەولەت دواى تياچوونى ئەمان ئەيدا بە خيزانەكانيان تەنانت ئەوئەندە نى يە كە لاشەكانيانى بىن بجزىتە چال!

ئەم بزووتتەۋەيە پاددەي قولى لىكترازانى كۆمەلەيەتى كە لە جەنگە كەدا تائەھات فراوانتر ئەبوو خستەروو. لېزەدا، ئىتر ئەۋە ئاشكرايە كە يەككى پېرۇزى كۆمەل پارچە پارچە بوو. ھەموو "ھەولەكان بۇ گېردانەۋە و پاكەنە بۇ ھىنانەۋەي" بىن سوودبوو. لەو دەمەۋە بۇرجوزايەت كەۋتە سەپاندنى دەم داخستىكى بەنەخشە لەۋەي كە زۆر باسى ترس و لەرزەكانى بىكرىت و بەننىق بىكرىت بە ناگرەكانى خەباتى چىنايەتى دا. بۇرجوزايەكان ئەبۇايە لە بىرى "ماشىنەۋە كەپاندا بۇنابە لەگەل بەۋوربايەۋە لە بەرچاۋگرىتى بەيە كادانەكانى سىرپ - سىرپ بە شىۋەيەكى وا كە مېزۇو بەخۇيەۋە نەيدىۋە". لەپشت ئەم پياھەلدانە پۇژنامە گەريەي لۇمۇندەۋە بۇرجوزايەت مەبەستىتى ئەۋ دىندەيە ھەشاربەت كە خۇيان تيا مت كىدوۋە، تىرۇر كىدەنە كەپان بۇ پۇلئىتارىەكان ھەر كە ھەستان بە خستە كارى چەكە راستەقىنە كەپان، چىن دۇزى چىن، دۇ بەم كابوسە.

لە راستى دا ياخى بوۋەكان دەستيان گرت بەسەر شارە كەدا بە ھاۋكارى پۇلئىتارىەكانى تر. بوون بە دەرىپىكى شىۋەديار و كۇكراۋەي ئەۋ بزووتتەۋە نارايە قۇلەي كە ھەبوو. لەناۋ شاردا باردۇخە كە "ئارام" بوو، دەنگى دەقە چى تر ئەتەھات لە شەۋدا. ئەمە ئەۋە ناگەيەئىت كە دەۋلەت زاتى ئەۋەي ئەماۋە يان چى تر بىر لەۋە ناكاتەۋە كە ھىزە " بىرواينكراۋەكان" بىنئىت بۇ تىكشكاندىن راپەرىنە كە. ئەر كەكانى "Rambos" كە بەردەۋام كراۋوۋە سەرلەۋەيە يەكەم لاپەرەي پۇژنامەكان ديارنەما لە جادە سەرەكە كاندا، رامالرا لەلەيەن راپەرىنە كەۋە. بانجا لۇكا دواي چەند مانگىك بۇ يەكەم جار كارەباي بەردەۋامى بەخۇيەۋە بىنى. شۇر شىگىزەكان دەستيان بەسەر بىكەكانى ووزە دا گرتبوو ۋە ووزەيان دەدا بەۋ ناۋچەيەي كە لەزىر دەستياندا بوو. دۇزى ھەموو قوربانى دانە داسەپپوۋەكانى بۇرجوزايى و جەنگە ئابوربەكەي پۇلئىتارىا ۋە چەرەخا لە بانجا لۇكا بەزەبرى كىدەۋەكانى و بەپىي ھىزى داۋاكارى دەستەجىي پۇستى يە بەنرەتە كانمان!

ھەر دەست بەجى، دواي راگەياندىن ياخى بوۋنەكەي بانجا لۇكا، زۇرىك لە پۇلئىتارىەكانى لىۋا جۇراۋ جۇرەكانى سوپاي سىرپى بۇستىن بەرقىيەي ھاۋكارىان ئاراستە كىد. سوپاس بۇ ئەم پىشتوانىيەي ياخى بوۋەكان رايانگە ياندوۋە كە وىستوانە دەست بگرن بەسەر ھەموو ئەم بىكەنەدا. بەداخەۋە، بەۋ جۇرە دەرىپىنە ناتوانىت بزووتتەۋەيەك گىشتى بىكەيەۋە: راگە ياندەكان و بەرقىيە پىشتوانىيەكان بەس نىن. لەپشتى ۋوشەكانەۋە كىدەۋەكان كە گىرگىن. ئەگەر پۇلئىتارىا مەبەستىتى بۇيەكچارى دەريازىت لەۋ قەسايەي كە بۇ زياتر لە دوو سالە ئەمى بىن كەلەپاچە ئەكرىت لە ناۋچەكەدا تەنھا رىنگاۋ تاكە رىنگا گىشتى كىدەۋەي كىدەرەكانى ۋە چەرەخاندنى شۇر شىگىزە (defeatism revolutionary). ئەبىت دەريازىن لە "سىرپى"، "كرواتى"، "موسلمانى" و رىزەكانى تر كە سەرمايە ھەۋل ئەدات ئىمەي بىن تىك بىكەيىت. پەرەسەندىن خەبات پۇستى يەكانى خۇيى ھەيە: ئەبىت چىراۋى كۆمەلەيەتى تىك بىكەيىن نەك تەنبا لە بىكە سەريازىەكاندا بەلكو لە تەۋاۋى كۆمەل دا. بۇ ئەمەش پۇستىتى يەكچار و بەتەۋاۋى خۇداپچىرىن لە ناشىۋناليزم جاربەدات و ئەۋەش كە پۇلئىتارىەكان ھىچ بەرژەۋەندىيەكان نى يە لەم جەنگەدا، لەم بەلئىشاۋ تياچوۋنەدا. ئىمە بانگىشەي تەنھا يەك جەنگە ئەكەين، ئەۋىش جەنگە دۇزى چەۋسپىنەرە كانمان، جاتىر ئەۋان سىرپى بىن، كرواتى بىن، موسلمان يان ھەرچىەكى تر بىن. دۇزى ئەۋانە ئەبىت ھىچ چاۋپۇشەيەك نەكرىت. ھىچ نىشانەيەكى كەمەرخەمى و لاۋازى نەدرىت بەدەستەۋە.

ئامادە كىدنى بارودۇخى ئىمانان - ۋە تەنانت چوون بە دۋاشيا - بەدەست دىت تەنبا لەرپىگەي گىشتى كىدەۋەي ئەۋ لاسەنگىيە ھىزەكان كە ياخى بوۋەكان لە بانجا لۇكا تۋانىۋانە تەنبا لە سنورىكى ناۋخۇي دا بىچەسپىن. لە راستى دا ماناي گىشتى كىدەۋە راستەۋخۇ لىدان و تىكشكاندىن ھەموو ئەۋ شتائەيە كە دەۋلەت يان بىك ھىناۋە. پىشتوانى پۇلئىتارىەكانى بىكە جۇراۋ جۇرەكان لە ياخى بوۋەكان دلىا كىدەۋەي خۇيان بوو لەسەر دەرخستى بەجەرگىە كەپان كاتىك كە بارودۇخە كە داۋاكارى شتىكى ترە: نەك تەنبا بە پرونى سەنگەر گرتن لە ناۋ بەرەي راپەرىندا بەلكو ھەرۋەھا خىزا كىدنىشى لە رىي رادىكالى كىدنى

داواكاره كان و جيهانى كردنه وه يان بۇ خست و كوتايى هينان به قه سايتى . بارودوخه كه هاوار نه كات بۇ ده ستگر كردنى سهر كرده كانيان ، بۇ به كار هينانى چه كه كانيان بۇ ليدانى ده ولت . . .

ووشه كان قهد هيجيان نه گورپى وه له ئيش و نازاره كانمان !!!

نيشانهى بارودوخى ئيسا له بارى لاوازيه گشيه كانى چينه كه ماندايه كه هموو خه باته كانى گرتوته وه كه له نارادان له جيهاندا . نه بوونى به رده وامى دان ، نه بوونى به به كه گه ياندن و به رفراوان كردن . له ههر شوپينيك خه باته كان به رپاينه بن به پهرش و بلاوى ، هه ندئ مانگرتن ، هه ندئ په لاماردان ليژه و له وى ، وه سه رمايه له توانايدايه ئهم پهرش و بلاويه بياريزيت ، ههر له ووش ، وه كو رويان داوه ، نه توانريت كومه لهى نه بوونى و كومه لهى خه بات بينريت ! ههر ئاوش له بانجا لوكا ، نه وكاتهى كه سه رياره كانى تر له ليتوانيا كه وتته ياخى بوون ، ياخى بووه كان رويان له له ده ستدان كرد كاتيك كه كه وتته رازى بوون له سه ر ئه و پروايهى كه داواكاره كانيان ته نيا له لايه ن ده وله ته وه نه توانريت به يترتته دى . به م جوړه كرده وه به پروليتاريه كان زياتر و زياتر به رى پيشه وه مانيان له روويه روو بوونه وهى چينه به تيه وه : وه رچه رخاندى شورشگيرانه (revolutionary defeatism) ، به ربه رچه دانه وهى تيكه ل بوون له گه ل پلانه كانى ناشيوناليزم دا ، دژايه تى كردنى قوربانى دان بۇ وولاته نوى يه كهى "خويان" ! ، نه برد بۇ ته نيا وه لام دانه وه به جهنگى تياچوون . هه ركاتيك بۇر جوازيه ت توانى پروليتاريه كان بكاته هاوولاتى و په رت په رتيان بكات له و كومه له يه دا كه ناوئه برت به " خهك " چينه كه مان ، زوو يان دره نكه ، سه رى خوى تى ناوه ! جگه له وهى ، ياخى بوونه كهى بانجا لوكا له وانه به " يه كه م بزوتته وهى سه رياره كان ، راپه ريوان بيت كه ناوهندى بوسنيه كان و سيژه كانى گرتته وه له سه رته ناي جهنگه كه دا " (وه كو هموو ده زگانى راگه ياندن جه زيان نه كرد وا ناوى به رن) به لام يه كه م به يان نامه ي وه رچه رخاندى پروليتارى (defeatism proletarian) نه بوو دژى ئهم پيكادانه (بچو بۇ نمونه جوراوجوره كان كه له نوسراوه سه ره كه كانماندا هاتون " 1") .

سه ره رپاى لاوازيه كان ، وه جگه له ده سه كه وته كانى چوونه پيشى مه يدانى ، ته شه نه سه ندنى په تاي ياخى بوونه كهى بانجا لوكا ئاشكرايه . له 14ى سيپته مبه ر دا روظنامه كان بلاويان كرده وه كه ياخى بووه كان نه كه ته نيا بزوتته وه كه يان تونودوتير تر كردوه به لكو وه رچه رخاندى بنكه كانى ترو سه رياره گهى شارى سو كولاسى نريك سه رايقوشى گرتوته وه .

ناكوكيه كان ليك ترازون ، ياخى بوونه كه تا ئيسا هاوتايه له نيوان هيژه به ئيراده كهى و لاوازيه كانى دا . پروليتاريه كان له ههنگاو هه لگرتندان به ره و نه و ته له يهى كه نراوه ته وه بويان له لايه ن كارامه كانى كولنه دان له وتوويزه وه . تا زياتر و زياتر ياخى بوونه كه ناوه روكه روخيئه ركهى خوى پووچهل بكاته وه و خوى بكاته وه به ناو خولى دوزه خيى وتوويزه كان ، پيشنياره كان ، دژه - پيشنياره كان ، ريكه وتته كان و توربه اته كانى ترى له و چه شنه به هيچ شيويه كه هيچ شتيك ناگوريت له بارى شه كه تى له رادده به ده رى پروليتاريه كان . وورده وورده شورشگيره كان مل نه ين رووه و گرتتى جيگه يه كه له گوره پانى هه ميشه نمايشى (spectacle permanent) سياسى بۇر جوازيه كاندا . پاش هه ندئ داواكارى ده ست به جى به مه به ستى گه يشتن به به ختى خويان ، پروليتاريه كان ژاراوى بوون به سياسه ت گه رى و به ده رده سه ربه كانيان خسته نه ستوى يه كيك له لايه نه كانى ده ولت روويه رپوى نه وى تر . له سايهى وتوويزه كاندا شورشگيره كان تواناي به ئيرادهى خويان له ده ست دا له بانگيشهى ده ست له كار كيشانه وهى حكومه تى ناسيوناليسى له كارادزيس دا . نه وهى به شق كردبوويانه ده ره وه له ده رگهى حه وشه وه بواريان دا ههر له هه مان كاتدا له په نجه ره كه وه خوى بكاته وه به ژوردا : بانگيشه يان كرد بۇ . . . پيشخستى كاتى هه لپژاردنى گشتى . تا نه و كاته شورشگيره كان پشتيان به ستبوو به چه كه كانى خويان - مانگرتنه كان ، وه رچه رخانده كان - به مه به ستى داسه پاندى باشكردنى بارى ژيانيان ، له و كاته وه ئيرت چوكيان داداو خويان دابه ده ست بواري هه لپژاردنه وه .

به سوود وەرگرتن لهم لاوازيانه ، دهولت ، پاش ماوهپهك له پهك كهوتنى په مزی ، سهر كهوتنى به دهست هینا له وهی كه بزوتنه وه كه بهرینه وه بو چوارچیوه په کی توندوتولی وتوويز كردن و بیات به لارین دا . ناماچه كه چه مانه وهی بزوتنه وه كه بو بو ناو بارودوخیکي لاهه کی ، بو مزیی و بو خالی كردنه وهی له هه موو ناوه پوكيكي تیکه رانه . به و شیوه په و تا رادده په کی وا كه قیمة تی بابه ته كه بو هندی له سهر یازه كان بو بو به رول بینین له وتوويزه كاندا ، بوه نديكي تریان نه وه بو كه لیپرسراوه سیاسی په بهرتیل خوړه كان ده ریکرین ، هتد . . . نه وه بو به سهره تای دهست پیکردنی کوتایه كه ی . یاخی بووه كان چی تر جورته تی چه سپاندنی سهر به رزیه كه یان به پرووی توانا زه به لاهه كه ی دهوله تدا نه ما . هیچ کام له و وتوويزه كه ره جوراوجورانه ی كه ی سل كردنه وه سووریون له وتوويزه كردنی به رده وام له گهل یاخی بووه كاندا خاوه نی پله و پایه په کی وا بهرز نه بوو كه له به دیل گرتی كه لك وهریگریت ، شتیکی وا كه به پرووی سووریون له سهر داواکاریه كانیانی لیه ده ریزین . نهك ، ته نیا له ژیره وه ، وتوويزه كان ناماده كرابوون به گوړه ی نه خشه كلاسیكه كه ی ناشتی خوازی و ناشت بوونه وه . پارلمان تاریزم و وتوويزه كردن بووه گوړه پانی راسته قینه بو هه موو نه و هیزه بوجوازيانه ی كه توانای سه پاندنی سهر كه وتیان هه بوو . بزوتنه وه كه بو زیاتر له هه قه په كه دریزه ی كیشا . به لام له هه ردولا جیگه ی به پله و پایه هه بوو . دواى سهرگرتی هه وله سوورینه ر ، چاوترسیتی ، ماستاوجیتی و بانگیشه نیشتمانی په كان ، بوجوازی تیر زور لای ناشكراوو كه له له شیشدانی له ناوردنی بزوتنه وه كه دایه . كاته كه و نه بوونی له بهرچا وگرتی پرولیتاریه كان بو نه وسهری بزوتنه وه كه یان (perspective) هیزی دایه وه به بوجوازیه ت .

بوجوازیه كان هه ولیان دا بو ماوه په ك یاری بكن و داواکاری ، نهك ریژه وی ، شورشگریه كان " دان پابینین " . بوجوازیه ت له ریگه ی ناو نووس كردنی هه ندی له داواکاری شورشگریه كانه وه هه ولی دا بزوتنه وه كه بشیوینیت و باری بات كه خوی خوی بجاته وه . ناوا نه وان ناوانه خوازبوون كه پرولیتاریه كان دواجمن له ریگه ی په روه وازه كردنه وه زوری كاتی روپه پروو بوونه وه كه ، له ریگه ی ناوانبار كردنیان به وهی كه بوون به " خائن " . داوايان له یاخی بووه كان نه كرد كه بگه ریینه وه بو به ره كانی شهر ، هه موو كاته كه نالای " نیشتمان له مه ترسی دایه " یان نه شه كانه وه . به په جم كردنی یاخی بوونه كه به وهی كه " یارمه تی دوژمنه كانمان نه دا " به توندی بانگیشه ی یاخی بووه كانیان نه كرد بو نیشتمان په روه ری له بری نه وهی خه بایتان دووقات توندوتیوتر بكن له كراچینادا .

به لوجیکی پارلمانتاری یاخی بووه كان پیوانه ی داواکاریه كانیان دابه زانديوو بو " وهرگرتی ئیجراتاتی کاریگر دژ به بازرگانه كانی شهر " . نهك به وهی كه تم باره ی هیناوه و پیویستی په تی؟ واته دهولت ، نهوانه ی كه نوینه ری زور به پایه خی نه و چینن كه ژیانی له بوونی جهنگدایه : بوجوازی . سهره پای دوویات كردنه وه یان بو نه و راستی په ی كه بوون به نوینه ری پارلمان " پر به پیستی ئیشه كه ی نه مان نی په " نه وهی له و ریگه په وه " خویان دهوله مند نه كمن " ، نهوانن كه به لای نه مانه وه له " لیسته ی په شدان " و قه د له گهل نه واندا ریك نه كه وتوون! نه مه په کیکی تره له ناكوكیه كانی پرولیتاریه كان (contradictions 'proletarians) .

دواى نه وهی یاخی بوونه كه شپزه و له كار كه وت له ژیر په لاماری دووسهره ی به لینه كان و سهر كوت كردنه كان دا چه كه كانی دابه دهسته وه . دهولت به خشیشى دا به و یاخی بووانه ی كه دهست به ردارى خه باته كه یان نه بن ، 10 روش پشوو له گهل به لینى جی به جی كردنی داواکاریه كومه لایه تیه كانیان ، نه مه له كاتیكا كه سهر كوت كردنی ئیختجابی دابووی له سهر كرده بنچینه په كانی راپه ریینه كه . ده سنگیر كردنه كانیش دوا وه لامی دوژمنه كانمان بوو .

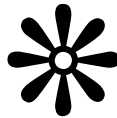
"1" بزووتنه وهی تری کومه کی وهرچه رخاندن (defeatism) هەر لهن سالدا له بهرەکانی تری پیشه وهی جهنگه پرووی دا، بۆ نمونه، وهکو نه وهی له نازرباینجان پرووی دا، که بۆرجوازیه کان، بۆ بهرگرتن بهو لیشاوی ههلهاتنه ی که ریزهکانی پیشه وهی سوپای له ناگارتو - کاراباغ تیک دابوو، داوای راگرتی هه موو جوړه موله تیک و ناوونوس کردنی هه موو کوربه گه نجهکانی ته من 18-25 ی کرد له سوپای نه ته وهی دا به دهست پیکردن له مانگی نیسانی 1993 وه. ههروهها تووندو تیژی راگه یاندنه کانیا ن دژی هه لاتوووه کان دیسانه وه دان نان بوو بهو وهرچه رخاندنه ی که راسته وخو هیزهکانی نازره یابنجانی گرتبووه.

دریژه دانی سه رمایه داری به قه ساجخانه که ی و چوونه وه بۆ یاری دبلوماسی (وتووێژهکانی جنیف) ته نیا نه وکاته خو ی سه پاند که پرولیتاریا تیکشکا!!! "بۆ جنیف بکی نوی پیوسته ئارامی بهر قه راریت له بانجالیو کادا!" بۆرجوازیه ته هه میسه نه وهی زانیوه که دریژه دانی لیها تونه به جهنگه ههروهک چۆن به ناشتی به ته واوی له بهرژه وه ندیاندایه - بۆ دامرکانه وه مان، بۆ دهسته موکردمان بۆ کوشتاری بهرەکانی شهر، بۆ کارخانه کان!!! به سوود وهرگرتن له هه موو لاوازیهکانی یاخی بوونه که، له پهل نه هاویشتی به چوارده وری خو ی دا، له بوگه ن بوونی به ژه هری دیوکراسی، ده ولت توانی تیکی بشکییت و بیکات به شتیکی کاتی بۆ بهرهم هینانه وهی ناشتی کومه لایه تی و بۆ خوړاک دان به بهرەکانی جهنگه.

له گهل په خنه گرتی بی به زه یانه ی راسته وخومان دژی لاوازیه کان و ده رپینی ئاستی یاخی بوونه که ش، خه باتگیره کومونستییه کان تیشک نه خه نه سه ر نه و چالاکیانه ی نیشانمان نه دات که رۆلی وهرچه رخینه رانه ی ماینوریتی (defeatist minorities) زیندوه و به کاره. نه و چالاکیانه ی که ده رپی تیروانینه بنه ربه تیهکانی گشت چینه که مانه.

سه بینه ی یاخی بوونه وهرچه رخینه ره شوړشگیزه کان ههنگاو بکی مەزن نه نین رووه و پیکه وه گری دان و ریکخستنی خه بات دژی جهنگه شان به شانی خووشک و برا چینایه تیهکانیا ن له وهیری گواوی بهرەکانی پیشه وه که سه رمایه به سه رماندا سه پاندوو یه تی.

به لام هه ر نه مرۆ بهر به رجدانه وهی پرولیتاریه کان له بانجالیو کا دا بۆی سه ملاندین که پرولیتاریا به هه یج شیوه به ک به ته واوی ئاماده نی به رووبه پرووی که له پاچه کردن بکریته وه له و کوشتارکاریه نوی یانه ی سه رمایه داری که بهرپه ون به بی هه لگه رانه وه. ئاماده ی رازی بوون نی یه به قوربانی دان، به سک هه لگوشین، به نه بوونی، به مردن...

کومه کی چینایه تی له گهل هه موو وهرچه رخاندنه شوړشگیزه کان

له هه موو بهرەکاندا!

با پرووی چه که کانمان وه رگیرین به گژ سه رکرده کانماندا،
به گژ بۆرجوازیه که ی خویماندا!